

DL

**časopis
slovenskih
delavcev**

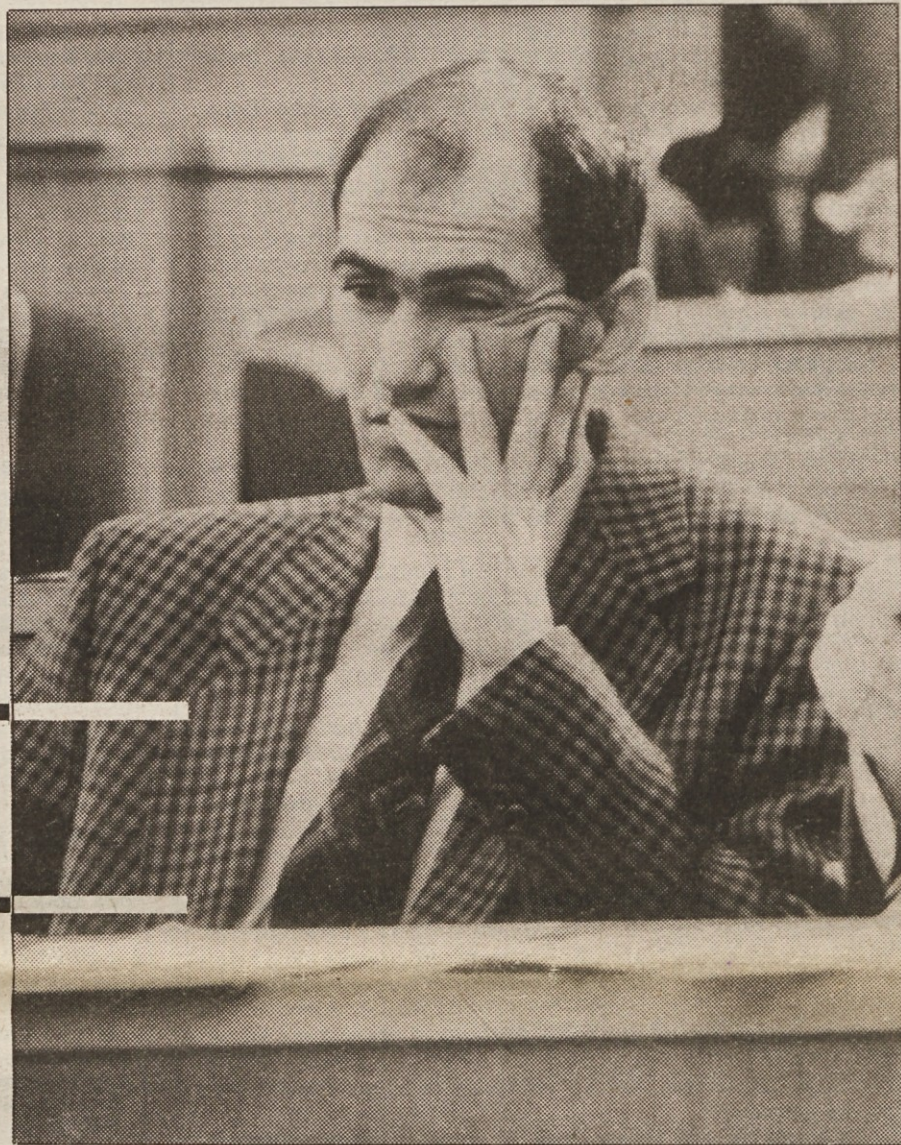
Direktor in glavni urednik Marjan Horvat
Odgovorni urednik Ciril Brajer

Ljubljana, 20. septembra 1991
številka 38, letnik 50, cena 27 dinarjev

Kdo lahko reši Lojzeta Peterleta?

Morda še sam ne verjame, a le
svobodni sindikati Slovenije!

(str. 2)

Kje so sanje o demilitarizirani
Sloveniji (str. 2 in 3)

Vojakova vrnitev

Kdo je Anton Drobnič?

Naslednik čarovnika Svengalija. Res ni prvi mojster
čarovniškega kotla, a iz zgodovinskega poraza
domobranstva čara zgodovinsko zmago.

(vsak teo. 1 v feljtonu na 13. strani)

Šef delavskega lobija prevzema odgovornost

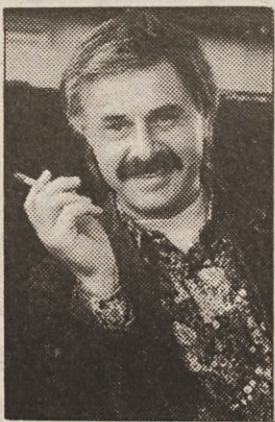

Kdo je zakuhal
afero s pismi
v slovenski
skupščini

**DELAVSKI
LOBI**

(str. 15)

Piše: Ciril Bräjer

Kdo lahko reši Lojzeta Peterleta

Lastninska zakonodaja burka duhove in jih bo še, pred njenim sprejemom in po njemu. Ali sploh še kdo ve, kam pes tace moli? Celo **Marijan Cerar**, direktor Belinke, ki velja za umnega možaka in predvsem uspešnega poslovneza, si je na televiziji privoščil misel, pa čeprav kot citat:

»Hvala bogu, da kakšen direktor še sploh kaj ukrade. Bo za to vsaj poskrbel!«

Se najbolj prozoren pri vsem skupaj je šef vlade **Lojze Peterle**. Očitno v skrbi za oblast skrbi predvsem za to, kako bo v lastninskozakonodajnem paketu poskrbel za kmete in cerkev. Ker pa ve, da mu brez podjetij tudi drugo ne bo »šlo skozi«, se obnaša neverjetno nerodno.

Uspeju mu je spraviti skupaj managerje in sindikate, ki bi se morali vsaj pri tem zakonu gledati kot pes in mačka. Tudi soferji okoli Skupščine krožečega autobusa Kompas Hertza je gladko zdrknilo z jezika, da so protest pripravili skupaj delavci in vodstvo.

Zdaj pa Peterle zmerna Svobodne sindikate Slovenije, natočuje o črnem Petru, ki da ga podtikajo delavcem, pletenici o bitnem režimu in celo pripelje **Sachsa**, ki dokazuje nekako takole:

Zadovoljna je za delavce kot naročena. Preprečila bo, da bi družbeno premoženje postalo lastnina slovenskih direktorjev, saj gre končno vendarle za sad dela in ustvarjanja vse družbe...

Vsak normalen človek bi se nad tem zamislil. Doživeli smo rahel svig **Markovičeve** privatizacije – sindikati so bolj ali manj molčali. Že namig **Mencingerjeve** privatizacije je sprožil vroče razprave – sindikati niso šli na cesto. Vmes nas je tolkal dirja privatizacija, o kateri je že DE sam spisal cele nadaljevanke – sindikati pa komaj kaj...

Za katerega vruga so potem zaglani tak halo prav ob zakonu, ki je njihovemu članstvu od vseh doslej najbolj naklonjen?

Gotovo drži, da je vse dogajanje pred tem šlo predvsem na roko managerjem in »managerjem«. Kaj je torej spravilo sindikate v enotno fronto z njimi, in to tako odločno proti vladi?

Če zdaj pustimo stidikalno politiko ob strani in se vrnemo k namenu tega pisanja, k napakam **Lojzeta Peterleta** – so sploh še razumljive? Ali lahko razumemo človeka, ki bi rad spravil skozi tako kacijo gnezdo interesov zakon, za katerega trdi, da je v priid delavcem – brez sindikatov in mimo njih?!

Če s svojimi besedami misli pošteno in iskreno in jih je sposoben še podkrepiti, le kako mu ne pride na misel, da mu takšnega zavezanika, kot so sindikati, niti na pladnju ne moreš ponuditi?!

Potemtakem gre lahko le za popolno nerazumevanje stvari ali pa za organsko nestrpnost do sindikatov. Eno in drugo pa se za predsednika vlade ne...

Oprostite, druga tema.

Ni pa druga tema, da bi Peterle svoj hudo omanj položaj najlažje rešil s sodelovanjem ali vsaj postenim pogajanjem s svobodnimi sindikati. Ali mu dišijo ali ne, še vedno so prvi partner.

Kaj so zahtevali SSS od skupščine

● Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, najmožnejša organizacija delavcev v Sloveniji, ni proti lastninstvu in odpravljanju krivic, kar smo poudarili že na 1. konferenci ZSSS aprila letos. Smo pa proti povzročanju novih krivic in proti takšnim zakonom, ki ne omogočajo razvoja in ki bi imeli uničujoče gospodarske in socialne posledice. Odločno zavračamo, da smo mi sprli med seboj delavce in kmete, saj so bili delavci vedno solidarni s kmeti. Med seboj jih je sprla oblast s predlaganimi zakoni.

● Zato odločno zavračamo predlagani paket lastninske zakonodaje in od vodstva Skupščine Republike Slovenije ter poslancev zahtevamo, da predlagane lastninske zakone vrnejo v osnutek in da se o tako usodnih vprašanih odločijo državljanke in državljani Republike Slovenije na referendumu! Od vlade zahtevamo, da takoj pripravi osnutek zakona o soupravljanju, o katerem naj bi vzporedno z novimi osnutki lastninske

zakonodaje enakovredno razpravljal.

● Od demokratično izvoljene slovenske vlade zahtevamo, da v teh usodnih casih vse sile usmeri v razreševanje gospodarskih in socialnih problemov in ohranjanju delovnih mest ter s tem prispeva k družbenemu in socialnemu miru v mladi samostojni državi Sloveniji. Člani Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki smo tudi volilci, opozarjamo vlado, da si bo le tako povrnila že zelo načeto zaupanje.

● Če bodo naše zahteve, ki smo jih sprejeli na protestnem shodu, naletale na gluha ušesa, bomo v Svobodnih sindikatih Slovenije stopnjevali metode sindikalnega boja in politični pritisk na odgovorne in pristojne institucije slovenske države ter izvolili svoj, delavski parlament.

Udeleženci protestnega shoda SSS

Politika mora izginiti iz gospodarstva!
Kmalu po osvoboditvi sem bil poslan na 6-mesečni zadružni tečaj v Ljubljano. Tečaj je bil v Prostorskih Gospodarske zveze na Tyrševi ulici. Politično ekonomijo nam je predaval тов. Nemeč. Nekeč je ob začetku ure postavil vprašanje: »Kaj je politika?« Bili smo tiho, nobeden ni znal točne definicije. Oglasil se je neki Gorenjec: »Politika je kurba tseh

Nujnost sprememb v vladi

Nekaj številčk nazaj se je DE že poigral s šahovsko kombinacijo, v kateri naj bi najbolj agresivni figuri zavzeli položaje, od katerih bi imeli vsi kar največ.

Ker se še naprej ukvarjata z vojnimi igravicami, pa nas to stane in stane. Celo lastninsko zakonodajo nam vsiljujejo, češ, sicer bodo rešili direktorje vse pokradli. Namesto da bi na lupke, ki jih res ni malo in še vseh barv so, spustili Bavčaritate (po Mladini).

Kdor se sprehodi okoli slovenske vlade, se mora naježiti. Ovire takšne in drugačne, lepo, temeljito opobarvane, kot naj bi imele vzdržati dolga leta. Mitralješka gnezda. Zaprte ulice...

Med ljudmi panika. Po podjetjih skrb in zmeda, ker spet groze vpoklici rezervistov. Seminarji za hišnike, za ravnatelje šol, kopičenje zalog hrane, beganje otrok...

Skratka, spremembe v vladi so nujne. Bavčar in Janša morata predsedati v resorje, namenjene splošnemu blagru. Sicer bo Slovenija res postala neosvojljiva trdnjava – ki jo lahko zlomi le lakota njenih prebivalcev.

C. B.

Pretekla nekajdnevna vojna je v temelju sešla že dobobra vsidrano razmislijo o Sloveniji kot demilitariziranem otoku v morju vojske okrog nas. Čeprav ni bilo malo tistih, ki so v razpadanju blokovsko urejenega sveta, ki so videli vojaštvo na smetišču zgodovine, se je zgodilo ravno nasprotno. Ugled orožja in duh karsne sta se dvignila do neslučenih višin. Kajpak za obrambo demokratičnih (nacionalnih) pridobitev.

Formalno gledano slovenske vojske ni. Še vedno veljavni zakon o obrambi in zaščiti sicer govori o Teritorialni obrambi in posebnih od delkih policije, govori pa tudi o obveznem usklajevanju obrambnih priprav z Jugoslovansko ljudsko armado? Znamenita brionska deklaracija pa zapoveduje dezangaziranje TO. V pravnem kaosu, značilnem za naš čas, seveda to ni nič nenavadnega. Zato se tudi nihče, celo mirovniki ne, ne razburja nad izjavo obrambnega ministra Janeza Janše, da slovensko vojsko že imamo. To je po njegovem TO, ki jo je treba le »doorganizirati«. Resnici na ljubo – zaradi silovitega propagandnega pritiska tako misli tudi večina ljudi. Celo tisti, ki so še nedavno prisegli na zameisel o demilitarizaciji Sloveniji. Tako del ideologov nekdanje ZSMS in današnje LDS zagovarja ustanovitev slovenske redne vojske, le da naj bo poceni in učinkovita. Preobrat v razmišljanju je lahko nevaren.

Histerično navdušenje

Čeprav so primerjave morda neprimerne, toda podobno, če ne še večje, deloma tudi že histerično navdušenje ljudi nad »našo vojsko«, kot so ga zdaj deležni Janša in njegovi fantje, kot so ga zdaj deležni Janša in njegovi fantje,

● Podobno, če ne še večje, deloma že histerično navdušenje ljudi nad »našo vojsko«, kot so ga zdaj deležni Janša in njegovi fantje, kot so ga zdaj deležni Janša in njegovi fantje, kot so ga zdaj deležni Janša in njegovi fantje,

kurbi! in se usedel. Predavatelj se je spremenil v »naščinjenega aktivista«. Kaj, tista politika, ki nam je dala svobodo, naj bi bila kurba? itd, itd. Po nekaj mesecih smo slišali, da je ta predavatelj že na Golem otoku.

Bržkone je kdaj spomnil na tega Gorenjca?

Politika ni bila nikoli dober gospodar, zato se mi zdi, da bi morali politiko čimprej vrčeti iz naših podjetij. Toda mi ne moremo iz svoje kože. Ponekod organizirajo direktorje, češ da je treba odstraniti direktorja, direktor da odpoved, potem pa delavci pogrnjajo, da so bili zavedeni od politikov v podjetju. Direktor je hodil k meni, poleg tega pa je tudi bilo potrebno njegovo mesto izprazniti. Plače se niso povečale, pač pa zmanjšale. Izkušnje pridejo žal vedno prepozno.

Sedaj se je pojavil neki »Tomšičev sindikat«. Ta sindikat ne ugađa volilnim strukturam, zato so ta sindikat enostavno označili, da je za »bele«. Torej politika zopet prihaja skozi velika vrata v naša podjetja. Čimprej bi morali dobiti besedo sposobni menedžerji in pa pridni, sposobni in pošteni delavci, sicer ne bomo zlezi iz močvirja, v katerem je naša država. Ne zagovarjam nobenega sindikata, ker ga niti ne poznam, zdi pa se mi zelo nedemokratično, če sindikatom ali direktorjem pripeljejo rdečo ali belo barvo.

Lep pozdrav vsem poštenim Slovincem!

Franc Derganc,

68333 Semič 2b

Nov uspeh

Po lanskem velikem uspehu prava slovenske operne scene in

člana ljubljanske Opere Dimitrija Damjanova je bil povabljen na veliki koncert v londonski Royal Albert Hall. Konec septembra bo tam nastopil v družbi največjih opernih umetnikov, dirigent pa bo mojster David Coleman iz Metro-politanske opere.

R. Z.

Histerični protikomunizem

No, gospod Praprotnik, preden pride na vrsto naslednji, boste imeli še opraviti z mojo malenkostjo. Težko je preprečevati prepirane, a kaj se more! Pozabite na magično število 45, s katerim vseskozi oplete in se raje oprimate kaksnih boljših argumentov. Ne vem sicer, kako slabo ste živeli v totalitarizmu, prav gotovo pa ne veliko slabše kot v demokraciji. Prav tako ne vem, kako ste bili ogroženi v svojih osebnih svobodnih in koliko se zdaj počutite bolj varnega – jaz se ne! In od kod ve, »da kot marksist in titoist nerad napišem, kako klavno go, spodarsko strukturo je podedovala sedanja oblast od prejšnjeg? Ali je pozabil, kaj je Demos obljubil, ali pa dobro pozna tisto srbsko reklo: Obecanje – ljudom radovanje! Ali res misli, da je treba vse levo krizati, samo da je zadovoljeno demokratski formi? In če že pravi, da nikoli v svojih tekstih ni omenjal Demosa in demokracije, zakaj se je potem sploh spraval na Mladena Švarca?

Sicer pa kaže, da Jože slabo bere, ker je prezel tisti kos mojega pisanja, kjer sem napisal, da nisem bil nikoli član »stranke dvomljive preteklosti« – srečni Slovinci, ko bi imeli samo eno tako! Pa se nisem spraval na Jožeta zaradi njegovih idej, temveč zaradi načina, kako se je on spraval na Mladena Švarca. To pa se spominja na nekega drugega Jožeta, ne samo na Broza (in na Andreja)! Prav zato se je oglasil verjetno tudi Martin Ivanič in ni izključeno, da se ne bi še kdo.

Nekdanje NDR bi bila ravno za Slovenijo lahko dobra šola, da ne bi šla sama po isti poti oziroma na pametniji način, češar pa zaradi Demosovih fundamentalistov ni storila. Za gospodarsko polomijo kljub vsem napakam ni več odgovoren nekdanji, temveč sedanjí režim, vsaj v največji meri. Če kdo ni dorasel odgovornosti, naj pač gre, da ne bo škoda še večja. Zal je v primeru Slovenije odšel tisti, ki so ga dolžili za grešnega kozla, pa čeprav najmanj kriv – ostali pa še naprej osrečujejo vesoljno slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo.

bere, ker je prezel tisti kos mojega pisanja, kjer sem napisal, da nisem bil nikoli član »stranke dvomljive preteklosti« – srečni Slovinci, ko bi imeli samo eno tako! Pa se nisem spraval na Jožeta zaradi njegovih idej, temveč zaradi načina, kako se je on spraval na Mladena Švarca. To pa se spominja na nekega drugega Jožeta, ne samo na Broza (in na Andreja)! Prav zato se je oglasil verjetno tudi Martin Ivanič in ni izključeno, da se ne bi še kdo.

Nekdanje NDR bi bila ravno za Slovenijo lahko dobra šola, da ne bi šla sama po isti poti oziroma na pametniji način, češar pa zaradi Demosovih fundamentalistov ni storila. Za gospodarsko polomijo kljub vsem napakam ni več odgovoren nekdanji, temveč sedanjí režim, vsaj v največji meri. Če kdo ni dorasel odgovornosti, naj pač gre, da ne bo škoda še večja. Zal je v primeru Slovenije odšel tisti, ki so ga dolžili za grešnega kozla, pa čeprav najmanj kriv – ostali pa še naprej osrečujejo vesoljno slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo.

Nekdanje NDR bi bila ravno za Slovenijo lahko dobra šola, da ne bi šla sama po isti poti oziroma na pametniji način, češar pa zaradi Demosovih fundamentalistov ni storila. Za gospodarsko polomijo kljub vsem napakam ni več odgovoren nekdanji, temveč sedanjí režim, vsaj v največji meri. Če kdo ni dorasel odgovornosti, naj pač gre, da ne bo škoda še večja. Zal je v primeru Slovenije odšel tisti, ki so ga dolžili za grešnega kozla, pa čeprav najmanj kriv – ostali pa še naprej osrečujejo vesoljno slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo.

Nekdanje NDR bi bila ravno za Slovenijo lahko dobra šola, da ne bi šla sama po isti poti oziroma na pametniji način, češar pa zaradi Demosovih fundamentalistov ni storila. Za gospodarsko polomijo kljub vsem napakam ni več odgovoren nekdanji, temveč sedanjí režim, vsaj v največji meri. Če kdo ni dorasel odgovornosti, naj pač gre, da ne bo škoda še večja. Zal je v primeru Slovenije odšel tisti, ki so ga dolžili za grešnega kozla, pa čeprav najmanj kriv – ostali pa še naprej osrečujejo vesoljno slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo.

Nekdanje NDR bi bila ravno za Slovenijo lahko dobra šola, da ne bi šla sama po isti poti oziroma na pametniji način, češar pa zaradi Demosovih fundamentalistov ni storila. Za gospodarsko polomijo kljub vsem napakam ni več odgovoren nekdanji, temveč sedanjí režim, vsaj v največji meri. Če kdo ni dorasel odgovornosti, naj pač gre, da ne bo škoda še večja. Zal je v primeru Slovenije odšel tisti, ki so ga dolžili za grešnega kozla, pa čeprav najmanj kriv – ostali pa še naprej osrečujejo vesoljno slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo. Nikar Rejčevih lupmarji ne pripisujejo veselilo slovensko srenjo.

Vojakova vrnitev

● Nova oblast praktično še ni uredila niti ene formalne oporne točke za nacionalno vojsko, pospila pa je njeno stvarno nastajanje. Zelezo je pač treba kovati, dokler je vroče.

Do zob oboroženi

Denimo orožje. Po nekaterih informacijah ima TO iz različnih virov (iz lastnih skladišč, iz zaplenjenih zalog JLA, nakupi) toliko orožja, da lahko z njim do zob oboroži vsaj sto tisoč ljudi. Ne gre le za lahko pehotno orožje, pač pa tudi za sodobna protitankovska in protiletalska orožja. Orožja in raznovrstnega streliva je toliko, da so velike težave z njihovim kolikor toliko varnim uskladičenjem, vsaj dokler TO ne bo prevzela urejenih skladišč JLA. Problematičen je tudi nadzor nad njim, saj je javna skrivnost, da je precejšnje količine požrla črna luknja, se pravi, da z njim pokajo kar doma ali pa v bližnji gostilni. »Razorožitev« pripadnikov TO (in drugih) pa je organizacijsko pa tudi politično občutljiva reč. Edina resna vojaška nevarnost, zoper katero (še) nimajo protiorožja, so rakete srednjega dosega, ki jih ima Jugoslovanska armada. Gre za rakete z veliko rušilno močjo in natančnostjo, ki jih je moč na vitalne cilje v Sloveniji lansirati tudi onstran slovenskih meja; denimo iz Karlovca ali Slunja. Najbrž je vzrok, da proti njim nimamo orožja, (pre)visoka cena, saj učinkovita obramba zahteva zgodnje odkrivanje, kar pa seveda brez najsodobnejše radarske tehnike ne gre.

Mi smo junaki korenjaki

Z orožjem potemtakem ni večjih težav. Vsaj zdaj teh ni niti v kadrovskega pogledu. Nasprotno, otepajo se s presežki, čemur pravijo organizacijske težave. Na eni strani se za zaposlitve v TO (velja tudi za policijo, saj se je na primer v tescensko kadetnico prijavilo skoraj tisoč kandidatov, normalno pa jih sprejmejo okrog sto, letos izjemoma stopenetdeset) poteguje več ljudi, kot jih ta potrebuje. Pravzaprav se ne ve, koliko naj bi štela stalna (profesionalna) sestava nove slovenske vojske. Mnenja o temso celo v najožjih vojaško političnih vrhovih različna. Medtem ko nekateri dokazujejo, da številka tri tisoč ni preveč, Janšev namestnik **Miran Bogataj** govori o šest tisoč poklicnih vojakih in oficirjih. Če vemo, da Zveza rezervnih starešin šteje okrog sedemdeset tisoč (res da je med njimi precej upokojujencev) članov, potem v današnjih časih naraščajoče nezaposlenosti

ne more biti težav, da se tudi ta najvišja številka dopolnjuje. Poleg tega je precej oficirjev in podoficirjev prebegnilo iz JLA. V glavnem gre za nižji rang, saj med njimi ni niti enega generala. Vsem tem je Janša obljubil plačo in status, tistim, ki so s prebegom nekoliko zamudili pa vsaj prednost pri zaposlovanju v bodočih slovenskih oboroženih silah.

Diletanti

Težava torej ni v (potrebnem?) številu poklicnih vojakov, pač pa v njihovi ustrezni usposobljenosti in čeprav to stalno zanikano, tudi v politični zanesljivosti. Počasi namreč pronicajo na dan vesti, da se je v minuli vojni dogodila tudi marsikatera vojaška polomija, in

vse je moč pripisati prav diletantskemu vodnji bojev. Teh tudi objuljena analiza spopada javnosti najbrž ne bo razkrila, zato pa se razvnamo polemike, sprožajo jih zlasti Demosovi jastrebi, o domnevno mlačnem ukrepa-

nju nekaterih območnih poveljstev TO in policije. Znana je srdita polemika Demosovih privržencev z županoma Nove Gorice in Kopra, še vedno skrivnostna odstavitev komandanta štaba TO za Južno Primorsko majorja Franca Anderliča ter še nekaj drugih bliskovitih zamenjav. Nič manj skrivnostno niso tudi nagle »prekomande« v samem vrhu obrambnega ministrstva, medtem ko so kadrovske uganke v zlovesčem 9. oddelku (varnostna služba), za katere se zdi, da ima edini ključ v rokah nekdanji zastavnik JLA Ivan Boršner (bolj znan iz procesa proti četverici), skoraj vsakdanja stvar. Vsaj tako trdijo nekateri obveščevalci, ki so pri njem padli v nemilost. Pri prebegih sta vsaj dve dodatni težavi. Prvic, precej jih po strokovnosti ne ustreza. Slovenska vojska namreč ne računa na lastno letalstvo in vojno mornarico in zato s piloti, mornariškimi oficirji, podmorničarji in potapljači, tankisti in podobnimi nima kaj početi. Drugič, vsem tudi ne zaupajo, saj se bojijo, da jim jih je vojaška obveščevalna služba (JLA) podtaknila.

Po moratoriju

Nekoliko hladnejše glave sedijo v Predsedstvu Republike Slovenije, kjer pripravljajo dolgoročneša izhodišča za nacionalno varnost.

● Počasi pronicajo na dan vesti, da se je v minuli vojni zgodilo tudi več vojaških polomij, ki jih je moč pripisati prav diletantskemu vodnji bojev.

V njih so upoštevane tako izkušnje zadnjih vojnih spopadov kot tudi realne, zlasti gospodarske zmognosti Slovenije. Opirajo se na posodobljeno doktrino teritorialne obrambe, ki je nekakšen križanec med zasnovno stalne nacionalne vojske in klasične teritorialne obrambe, kar povečuje manevarsko sposobnost obrambnih sil. Seveda krčunajo tudi na posebne policijske enote za varovanje državne meje.

Za orožje in opremo vemo, da ju bo treba kupovati predvsem v tujini, vendar so prevladujoča mnenja, da bi tržno naravnano lastno vojaško industrijo, ki v Sloveniji ni majhna, ne kazalo opustiti, čeprav vemo, da Peterletova vlada prav nanjo gleda zelo postrani. Podobno velja za šolanje kadrov. Zasnova vojaškega šolstva sicer še ni razčlenjena, vendar je že jasno, da srednjih vojaških šol ne bo. Bo pa v osnovne in srednje šole vrnjena obrambna vzgoja. Kako se bo razpletlo na visoki in višji stopnji, še nihče zanesljivo ne ve, kajti temeljna dilema: vojaško šolstvo v okviru Univerze ali ne še ni rešena. Kljub temu se veliko govori o ustanovitvi akademije kopenske vojske. Morda pa bo vse skupaj bolj jasno, ko se bo iztekel brionski moratorij.

Jože Poglajen

Iz govora Milana Kučana na celjskem obtnem sejmju

Mar res potrebujemo novo revolucijo

Nam je po vsem, kar smo prestali in kar nas je zadrževalo v razvoju, res potrebna nova revolucija, nove usodne delitve, znova odredkanje učinkovitostu gospodarskemu sistemu...

Predlagani sklop lastninskih zakonov, ki postavlja nov ekonomski red v Sloveniji, dobesedno premika temelje slovenske družbe. Zato zelo resno sproža vprašanje, komu bo nova slovenska družba namenjena in kakšnim namenom bo služila. Na to se ne bo dalo v nedogled odgovarjati s priljubljenimi izgovori, ki so še vedno pri roki in se praviloma končajo s 40 leti realsocializma, vezanostjo na Jugoslavijo...

Nejevoljna aroganca, posmeh domačim znanstvenikom in prikrivanje pomanjkljivosti lastnih argumentov z nastopi profesorja svetovnega imena, nekritično prenašanje tujih izkušenj v Slovenijo in neargumentirano obtoževanje direktorjev in končno tudi diskvalificiranje tistih, ki imajo drugačne argumente, z lažnivci, kar je vsekakor neprijetna novost na slovenski povolilni politični sceni, ne bodo nadomestili trgeda dela, s katerim lahko rešimo probleme lastninstva...

Jože Poglajen

Antifašizem in antikomunizem (3)

jih je odpeljal čez Ljubelj v Rog. Razlika je le v tem, da se oni niso notranje zlomili – kot se je na drugi strani zgodilo krščanskim socialistom v odnosu do komunistov – ampak ravno nasprotno, domobranci so iz figarske prisrge Hitlerju napredovali in trdne fašiste. Zato so se do zadnjega tudi držali »velikega nemškega zavezništva« za krilo, zato se do zadnjega niso zavedali, da jih Angleži niti po naključju ne bodo sprejeli zaradi njihovega domobranskega antikomunizma za svoje. In zato se še danes emigrantska SLS (kd dr. Rudolfa Šmeršaja ni vrnila v Slovenijo; zanje tedanjí boj še ni dobejeval.

Zato tse domače politične desnice o koncu državljanske vojne ter opravičevanje domobranstva izvenjujo pri novorevijaških »liberalcih« tako, da jih Slovenčevi »klerikalci« sprejmejo kot dobrodošle. Pravzaprav je Nova revija pripravila nastop tistih, pred katerimi sedaj zgroženi bežijo prav ti »liberalci«. Vse skupaj bi bila komična ponovitev »kulturalnega boja« iz konca prejšnjega stoletja, ko ne bi šlo pri nas tako zares.

V demosovski demagogiji igra pomembno vlogo ločevanje komunistov kot komunistov od komunistov kot ljudi: »Če se že zavzemamo za spravo med nami kot ljudmi, mora to načelno veljati tudi za komuniste.« (S. Hribar, op. cit., str. 274). Sprava je zato seveda, če interpretiramo Spomenko Hribar, možna samo z izničenjem komunizma. Podobno stališče lahko najdemo pri Dietrichu Eckartu, ki v nekem drugem kontekstu pravi, da »ne gre za boj proti Židu kot osebi, ampak proti židovskemu duhu.« (glej citat v:

stava, ki je svoje glave rešilo tako, da je svojo vojsko izdalo. Škof Rožman je »nevoljno« sedel v avto in se dal odpeljati v ZDA, Vuk Rupnik je s »solzami v očeh« pospremil svoje domobrancel v vlak v Kočevski Rog, poveljnik udarne brigade Kunstelj se je po krajši zaporni kuzni sprehodil po Ljubljani, medtem ko so njegovi fantje ležali pobiti potem, ko jih je on sam izročil. Da o predsedniku enodnevnih Svobodnih Slovenije ne govorimo. Ni vsa krivda pri »krivolčnih boljševiskih.«

Meja med kolaboracijo in izdajstvom je drugje, kot si predstavljamo na primer Spomenka Hribar. Ona meni, da je »izdajstvo pravzaprav vedno osebno dejanje« (Ljubljana 1981, str. 260). Je te distinkcije izveja legitimnost domobranstva, saj izvaja vso problematiko NOB na mednarodnopravno pripoznano sodelovanje z zasedbenimi oblastmi. Toda nacifasizem je bil vse kaj drugega kot navadna sedbenja oblast. Nacifasizem je izvajal – tudi do Slovencev – genocidno politiko, ne nazadnje s pomnemevanjem, nasilnimi izselitvami celih pokrajin v Srbijo ali izganjanjem v Nemčijo. Muzej izgnancev in izseljencev v Brestanici za tem še hrani dokumentacijo o zdej. Toda namen domobranske propagande iz emigracije in antikomunistične doma je bil notri odboje 1941–45. Treba je vendar povedati, da je domobranstvo bilo v tej meji fašizirano kot organizacija, da je v celoti sodelovalo v nacifasističnem projektu, ne le pod to razmer, ampak tudi idejno. Prav ta proces notranje fašizacije domobranstva je bil tisti, ki

Piše: Mladen A. Švarc

Plewia, Auf dem Weg zu Hitler, Bremen 1970, str. 57). Dietrich Eckart je bil eden prvih ideologov NSDAP; s tem seveda nočem reči česa podobnega o Spomenku Hribar. Toda njena heideggerjanska filozofija je očitno v enakem razmerju do domobranstva, kakor je sam Heidegger bil zelo blizu nacionalnim socialistom. Se bode sedaj, ko so se razočarali nad svojimi demosovskimi partnerji, »liberalci« iz SDZ znali distancirati? Se bodo uspešni? Z njimi so šli namreč dolgo skupno pot, še ne prav novorevijaški krog je s tem, ko je šel v igro s »trdimi« domobranci, omogočil njihov nastop.

Se bi naivni, so jih zlorabili? Ali pa se je izhajalo iz njihovih filozofskih, torej miselnih prepričanj, da so ponovili vsa politična odstopanja svojega filozofskega zgleda?

Slovenčev komentar (Maks Knez: Odrešili antikomunizem, Slovenec, 3. 8. 1991) ne uvaža ločitev, ampak naveže na že opravljeno »spravo«. Šele ta daje osnovo za novo odresilno ideologijo. Za Slovencevega komentatorja je fašizem (nacizem) doloceno, zaznamo, partik

Na pasu ni več lukenj!!!

(Neredno izplačani) osebni dohodki zaposlenih v Podravju že krepko zaostajajo za rastjo življenjskih stroškov

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije je 1. 8. 1991 sprejel pogoje za odlaganje plačil davkov in prispevkov za insolventna podjetja, ki se po okrožnici mariborske podružnice SDK, uporabljajo od 1. 9. 1991.

Oblikovani pogoji za odlaganje davkov in prispevkov so, kot je to že običaj, usmerjeni predvsem v omejevanje in neredno izplačevanje osebnih dohodkov. Takšen način zagotavljanja proračunskih prihodkov, ki še znižuje že tako ogrožen nivo materialne in socialne varnosti zaposlenih, je nesporekljiv, zato je potrebno oblikovane pogoje in omejitve odpraviti. To utemeljujemo z naslednjimi:

1. Zakon o izplačevanju osebnih dohodkov in nekaterih drugih prejemkov delavcev za leto 1991, sprejet v Skupščini RS, omejuje rast OD v večini podjetij. Na ta način je onemogočen o uveljavljanje kolektivnih pogodb, osebni dohodki pa v svoji rasti bistveno zaostajajo za rastjo življenjskih stroškov. Sprejete restrikcije v rasti osebnih dohodkov so eksistenčno ogrozile tisto kategorijo zaposlenih, ki so v nižjih plačilnih razredih. Tako družina, katere dva družinska člana prejemata izhodiščne osebne dohodke iz prve kategorije splošne kolektivne pogodbe, ne more več pokriti niti minimalnih življenjskih stroškov 4-članske delavske družine. V primeru, da se oblikuje družinski dohodek iz dveh zajamčenih plač, ti primeri pa v Mariboru niso redki, zmanjka takšni družini za kritje minimalnih življenjskih stroškov več kot 4.000,00 din na mesec. Če ti statistični podatki kažejo, da je doberšen del zaposlenih ne le eksistenčno ogrožen, ampak pod ravni, ki zagotavlja eksistenco.

Zato na nadaljnje restrikcije OD ni mogoče več pristajati, zato tudi rednega plačevanja proračunskih prihodkov ni možno pogovarjati z zniževanjem ravni plač. To je namreč ob sprejetih pogojih in obstoječih razmerah za mnoga podjetja edini možen način, da se plače sploh izplačajo.

2. V večini podjetij se izplačujejo osebni dohodki že več mesecev neredno, z zamudo ali po delih. V tej zvezi se tudi zakon o zajamčenih osebnih dohodkih ne izvaja, kljub vsem protestom, ki smo jih sprožili v ZSSS.

Ob tem pa se dosledno vztraja pri izterjavi vseh obveznosti. Zaposleni plačujejo za neplačane obveznosti visoke obresti, ne glede na to, da so njihove plače neredne in ne glede na to, kakšen je nivo plač. Stiska velikega dela zaposlenih je tolikšna, da je potrebno iskati ukrepe, kako jo ublažiti, ne pa da se oblikujejo ukrepi, ki je še povečujejo.

3. V obstoječih gospodarskih razmerah je insolventnost splošen pojav, ki vpliva na to, da so proizvodni procesi ovirani, na že omejen način pa vpliva tudi na položaj zaposlenih. Takšne razmere pa zahtevajo tudi ustrezno zmanjševanje javnih izdat-

kov, predvsem na področju, ki niso neposredno vezana na položaj prebivalstva. Zato bi veljalo še učinkoviteje ukrepati tudi za selekcijo javnih izdatkov in ustvariti na tej osnovi več prostora za normalnejše odvijanje gospodarskih procesov in normalizacijo položaja zaposlenih.

Priznati je treba, da so odlogi plačil davkov in prispevkov v marsikaterem podjetju pomembno vplivali na to, da razmere niso še slabše. Vendar moramo ob tem opozoriti na:

● Obseg obveznosti, ki presega našo gospodarsko moč in sposobnost prebivalstva. Zato so restrikcije in selekcija državnih izdatkov nujen predpogoj za normalizacijo razmer.

● Nepripravnost ukrepov, ki izplačevanje in raven osebnih dohodkov pogosto s poravnavo obveznosti, saj prostora za to ob doseženi življenjski ravni ni.

Zahtevamo zato, da se odpravijo dodatne omejitve za izplačevanje OD, da se oblikujejo pogoji za uresničevanje kolektivne pogodbe in zviša raven zajamčenega OD, ki materialne in socialne varnosti zaposlenih več ne zagotavlja.

Franc Štelcer,
predsednik območnega
sindikata Podravja

Za delavce in ne proti njim

Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva pri ZSSS se bo priključil stavki, ki je napovedana za 10. oktober

O težavah, s katerimi se ukvarja zdravstvo v Sloveniji in na katero že nekaj časa opozarjajo zaposlene v njem, so govorili tudi na prvi seji republiškega odbora sindikata zdravstva in socialnega skrbstva pri Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, ki je bila 16. septembra v prostori območnega sindikata Podravja v Mariboru.

Tako so člani republiškega odbora ugotovili, da se je položaj v zdravstvu po vojni vihril, ki je divjala pred tremi meseci, sicer malo popravil, saj priteka v zdravniške malhe sedaj malo več denarja. Kljub temu pa, so opozorili, to še ne pomeni, da je zaposlenim v zdravstvu zato kaj boljše. Osebni dohodki so še vedno izredno nizki, država varčuje na vsakem koraku, še posebej, ko je bilo treba izplačati regres za letni dopust ali pa nadomestila za prehrano ter prevoz. Ta so po vsej Sloveniji zelo različna, saj ponekod površne potne stroške le, če so ti večji od 900 din, drugod pa priznajo delavcem le 60 odstotkov stroškov javnega prometa. Nekateri so zaradi takšnega varčevanja že ostali kar doma, saj se jim zaradi 2.000 ali 3.000 dinarjev, kolikor bi jim ostalo od že tako majhne plače, ni splačalo priti v službo.

Tudi regres, ki je bil dolgo časa in je še kamen spotike v zdravstvu, so zelo različno izplačevali.

Med vojno z Jugoslovansko armado je Rdeči križ Avstrije priskočil na pomoč tudi zdravstvenim delavcem z območja Maribora, Ptuja in Murske Sobote. Na sliki: Erih Šerbec (zakrit v beli srajci) prejema ključke podarjenega reševalnega avtomobila.

Prav kolektivni pogodbi za negospodarstvo pa je bila posvečena druga točka dnevnega reda. Sklenili so, da dajo soglasje za podpis splošne kolektivne pogodbe za negospodarstvo, čeprav imajo nekaj pripomb na njeno vsebino. Vendar, kot je dejal Erih Šerbec, to kolektivno pogodbo potrebujemo, še posebej zato, ker bi radi takoj nato podpisali tudi panožno kolektivno pogodbo, ki je tudi že pripravljena. Rok za podpis obeh pogodb je znan, in sicer 25. september, drugače se bo tudi ta sindikat odločil za stavko, ki je napovedana za 10. oktober. S to stavko ne želijo prizadeti delavcev, ki so tako ali tako svoj delež za zdravstvo že dali državi (in še večji bo, kot napovedujejo), ampak želijo vlado opozoriti, na to, naj končno začne urejevati odnose v zdravstvu. Če jim bo to uspelo, bodo imeli korist tudi delavci kot uporabniki zdravstvenih storitev.

Z minuto molka so počastili spomin na padle žrtve na Hrvaškem in poslali pismo podpore. Sindikatu zdravstva in socialnega skrbstva pri Zvezi samostojnih sindikatov Hrvaške.

Robert Peklar

V zakon več prakse

»Poštarji« in »cestarji« o osnutku zakona o gospodarskih javnih službah

Zakon o gospodarskih javnih službah bo – sodeč po osnutku – lahko le nekakšen krovni zakon, ki pa ga bo po sprejetju nujno dopolniti z nekaterimi dodatnimi akti, ki bodo vsebovali posebnosti vsake izmed posameznih dejavnosti. Takšnega mnenja sta bila odbora za PTT dejavnost in za cestno gospodarstvo pri republi-

škem odboru svobodnega sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije, ko sta na zadnji seji premlevala ponujeni osnutek omenjenega dokumenta, s takšnim razmišljanjem pa sta se navsezadnje povsem približala stališčem, ki jo je do te problematike zavzelo predsedstvo ZSSS. (Stališča objavljamo v Poročevalcu)

Po večmesečnih trdih pogajanjih so v sredo slovesno podpisali kolektivno pogodbo za cestno gospodarstvo Slovenije. S tem dejanjem sta sindikat in sekcija za promet pri GZS zagotovila delavcem vrsto pravic iz delovnega razmerja ter minimalne izhodiščne osebne dohodke in druge prejemke, ki izhajajo iz dela.

Kot je bilo slišati v razpravi o osnutku zakona o gospodarskih javnih službah, delavci teh dejavnosti pričakujejo, da bodo uživali enak status kot njihovi kolegi v razvitem svetu in da bodo za svoje delo tako tudi nagrajevani. Povedano z drugimi, konkretnjšimi besedami: ker za javne službe ni predviden dobiček, bo treba zaposlenim v njih temu ustrezno povečati izhodiščni osebni dohodek. Vsekakor pa že sedaj vztrajajo pri spoštovanju določil že podpisanih kolektivnih pogodb in na pravicah, ki izhajajo iz njih. Pri tem velja omeniti, da se nikakor ne morejo strinjati z opredelitvijo osnutka omenjenega zakona do stavk; po njihovem mnenju stavke namreč ostanejo edina možnost za uveljavitev delavčevih pravic. Ze vedo, zakaj...

V nadaljevanju razprave so predlagali tudi naslednji dodatek k 67. členu osnutka zakona: »V kolikor koncesionar ne zagotovi sredstev za izvajanje dogovorjenega programa, nosi stroške koncesionar, ne pa izvajalec.« Takšno stališče jim namreč narekuje vsakdanja praksa. Kot je bilo sli-

Ob koncu redakcije so Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije, Sindikat avtobusnega prometa Slovenije pri KNSS, Obalni sindikat delavcev prometa in zvez in Sekcija prometa in zvez pri Gospodarski zbornici Slovenije v celjskem hotelu »Celeia« slovesno podpisali kolektivno pogodbo za cestni in potniški promet Slovenije. Zato bomo več o tem poročali v naslednji številki DE.

šati, nujno potrebujemo zakon o cestah, ki bi opredelil izdajo licenc za vzdrževanje cest; po izkušnjah sodeč se lahko v zadnjem času s to dejavnostjo ukvarja prav vsak, ker pač ni ustreznih inšpekcijskih služb...

D. K.

Če vprašate mene

Pot do približne resnice: glej našo in hrvaško TV, globoko udahni in prislusni Radiu Slovenija, zamiži in hitro poglej v Delo, vse skupaj deli z odmevi na italijansko zahrbtnost in avstrijsko klavstrofobičnost, množi z Van den Broekovo kurjo slepoto in razvozljaj rezultat z drugimi zbeganci pri jutranji kavi.

Na tej poti smo pravi kaskaderji, celo nejevero si privoščimo včasih, le preverjamo ne – preverjamo informacije pri izvoru.

Da je v tem grmu zajec, se mi je posvetilo v zadnjem kadrju pogovora na nemški TV s srbskim in hrvaškim predstavnikom o moralni primernosti ali neprimernosti oddaje o četniških grozodejstvih.

Nesramno aroganten srbski književnik je, ko mu je zmanjkalo argumentov za svojo stran, zagotovil, da jim lahko priskrbi še hujše posnetke o ustaškem

klanju. Voditelj oddaje je ponudbo takoj sprejel – pod pogojem seveda, da bodo imeli pravico preverjati informacije pri izvoru. Treba je bilo samo videti zgroženo nemoč na obrazu srbskega sogovornika.

V orvelovski Evropi, ko informacije producirajo in ne posredujejo resnice, je beg iz suženjstva mogoč le s preverjanjem novic na izvoru – kjer in ko je to mogoče.

Ko so v Sloveniji pred dnevi strašili z razlastitvami počitniških objektov na Hrvaškem, je bilo v medijskem arzenalu prav vse, od čustvenih komentarjev in groženj, do pravega izbruha novolastninske miselnosti, začinjene s sprevedanjem, da smo Slovenci vedno za pomoč beguncem, vendar... Le nečesa ni bilo v medijih: besedila uredbe hrvaške vlade. Pa se je izkazalo, da ne gre za razlašanje, temveč za pravico dočasne uporabe, da gre v prvi vrsti za počitniške do-

Delo ne pozna meja

Naj bodo politične razmere takšne ali drugačne, gradbinci (praviloma) ne poznajo meja. Tako je vodstvo Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije (SDGD) pred kratkim sprejelo delegacijo svojih kolegov iz avstrijske Koroške (ÖGB), ki jo je vodil predsednik Adam Unterrider, sicer tudi član deželnega parlamenta.

Dolgoletne plodne stike so tokrat nadaljevali z izmenjavami izkušenj pri uveljavljanju kolektivnih pogodb, seveda pa je med pogovori stekla beseda tudi o nadaljnjih aktivnostih, ki je to pot še posebej veljala problematiki zaposlovanja. Rezultat naj bi bil, da bi SDGD s pomočjo ÖGB dobila več dovoljenj za (legano!) delo in bivanje naših gradbincev v Avstriji.

Po sestanku so gostje obiskali tudi SCT in si z zanimanjem ogledali njihova gradbišča na dolinskem in gorenjskem odseku avtomobilske ceste ter karavanski predor, sprejel pa jih je tudi predsednik ZSSS Dušan Semolič; ob tej priložnosti je še posebej poudaril, da si Svobodni sindikati Slovenije želijo kar najpristnejših odnosov s sindikati vseh sosednjih dežel.

Na sliki (z leve proti desni): Alois Schupach (sekretar), Kurt Neumann (deželni sekretar), Franc Berginc (predsednik SDGD), Adam Unterrider (predsednik ÖGB), Janez Hambroš (predsednik komisije za organizacijo in kadre pri ROS) in Jernej Jeršan (sekretar ROS).

(D. K., slika: Sašo Bernardi)

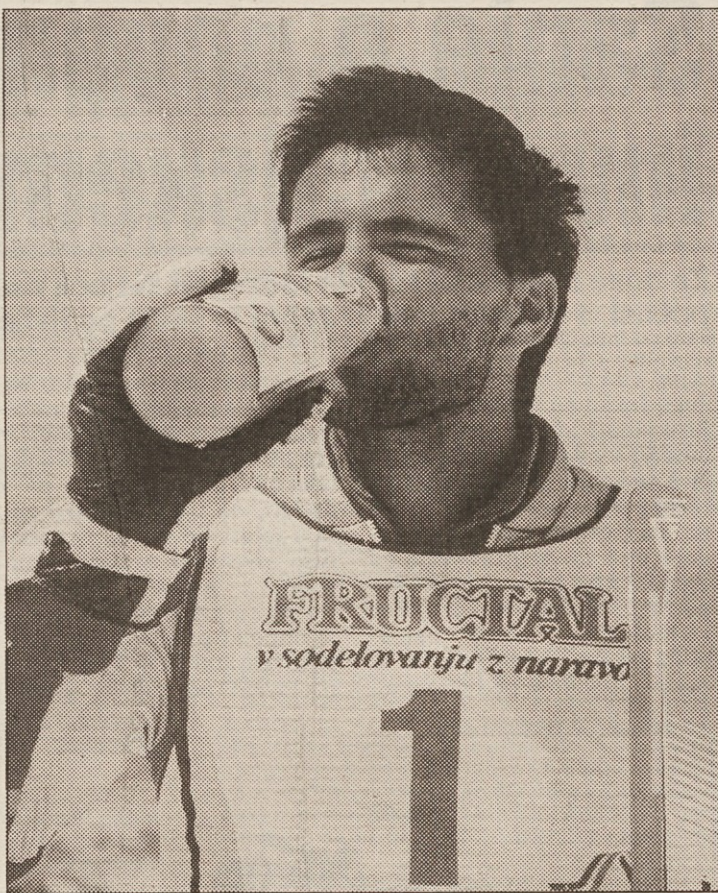
Protestna izjava

Člani predsedstva Sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ostro protestiramo proti kršitvam premirja na Hrvaškem in v imenu članstva ZSSS zahtevamo takojšnje prenehanje ubijanja civilistov, preganjanja in nasilja nad nedolžnimi ljudmi ter brezobzirnega uničevanja tovarn, bolnišnic, šol, domov in kulturnih objektov.

Ne moremo se strinjati z omahovanjem in počasnostjo, s katero skuša Evropska skupnost pomagati reševati vojno na Hrvaškem. Zgroženi opazujemo tragedijo, ki se dogaja pred očmi vse Evrope in svetovne javnosti, ter zahtevamo, da države Evropske skupnosti in druge store vse za takojšnjo prekinitev ognja, umik JA v vojašnice in vzpostavitev miru na Hrvaškem. Od zveznih organov pa zahtevamo, da zagotovijo spoštovanje ozemelske celovitosti Republike Hrvaške.

Hkrati pozivamo vse sindikalne organizacije v Evropi, naj zahtevajo od svojih vlad, da uporabijo vsa sredstva ter ustavijo brezumno ubijanje in uničevanje na Hrvaškem, ter se pridružijo protestom vseh demokratičnih sil, ki si želijo svobodno in mirno Evropo.

**Predsedstvo
Sveta Zveze svobodnih
sindikatov Slovenije
Sekretar: Rajko Lesjak**

Na zdravje!

SINDIKAT TEKSTILNE IN USNJARSKO-
PREDELOVALNE INDUSTRIJE SLOVENIJE
REPUBLIKANSKI ODBOR
61000 Ljubljana, Dalmatinova 4

Stev.: 06-14/91-1
Datum: 19/9-1991

- Predsedniku Skupščine RS g. Bužarju
- Predsedniku IS R Slovenije g. Peterletu
- Podpredsedniku IS R Slovenije g. Ocvirku
- Ministrstvu za industrijo in gradbeništvo g. Rejcu
- Ministrstvu za delo g. Puharjevi

Spoštovani!

Znane so vam naše zahteve postavljene na protestnem shodu v Ljubljani 14.6. letos.

Vaši predstavniki so na protestnem shodu javno obljubili, da bodo naše zahteve "natančno proučili" in ukrepali.

Danes, 3 mesece po danih obljubah ugotavljamo, da je stanje še slabše in prognoze črnogledne.

Zahtevamo, da odgovorni predstavniki vlade sprejmejo naše zahteve v najkrajšem možnem času, da se o zadevah informiramo. Naše 57.000 članstvo pričakuje jasne odgovore od pristojnih ministrov na seji republiškega odbora, ki bo predvidoma 8. oktobra letos.

Predsednik RO:
Alojz Omeje

V VEDNOSTI:

- predsednikom Zborov Skupščine R Slovenije
- poslanski klub Slovenije
- poslanec iz dejavnosti
- sredstva javnega obveščanja

Za pomoč hrvaškim delavcem

Predsednik Svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič se je ta teden udeležil kongresa CGIL dežele Veneto, ki je bil v Abano Termah pri Padovi. Organizatorji kongresa so pripravili tudi okroglo mizo sindikatov dežel skupnosti Alpe-Jadran in na njej sprejeli skupno izjavo o dogajanjih na Hrvaškem in Jugoslaviji. V njej izražajo zaskrbljenost zaradi vsega, kar morajo prestajati delavci in prebivalci Hrvaške. Prepričani so, da je treba storiti vse za prekinitev spopadov, vrnitev vojakov v vojašnice in ustvarjanje možnosti za začetek pogajanj. Sindikati dežel Alpe-Jadran bodo organizirali mednarodne manifestacije in na njih zahtevali prekinitev spopadov. V izjavi piše, naj pogajanja med republikami temeljijo na suverenosti le-teh in na pravicah vseh narodov in manjšin ter vseh slojev prebivalstva. Sindikati dežel Alpe-Jadran so ponudili pomoč hrvaškim delavcem, da bi omilili trpljenje, ki ga povzroča ta vojna in gospodarska kriza. V zvezi z vsem tem bodo posredovali tudi pri svojih vladah in od njih zahtevali pomoč za prebivalce Hrvaške.

Dušan Semolič je iz Veneta prinesel tudi ponudbo deželnega vodstva sindikata UIL za organizacijo dvotedenskega seminarja o vlogi sindikatov v drobnem gospodarstvu. Predsednik je to ponudbo sprejel, ker bodo za nas zanimive izkušnje te dežele, ki se je prav z drobnim gospodarstvom povzpela na vrh razvitenosti Italije. UIL bo kril stroške tega seminarja, Svobodni sindikati pa bodo le soorganizator.

Dušan Semolič se je udeležil tudi kongresa deželnega sindikata CGIL dežele Furlanije-Juljske Krajine, ki je bil v Rivieri Magnano pri Vidmu. Tega kongresa so se udeležile tudi delegacije iz Konfederacije 90 in Neodvisnosti. Dušan Semolič, Alenka Orel in Boris Mazalin so na tem kongresu imeli pozdravne govore.

F. K.

»Evo vam vaš plebiscit!«

V Fructalu je od 9. t.m. na »čakanju doma« 300 delavcev

»Evo vam vaš plebiscit!« S temi besedami v strahotno polomljeni slovenščini je prejšnji teden komercialni direktor Fructala iz Ajdovščine – čistokrvni Srb po poreklu (!) – izročil nekaterim svojim neposredno podrejenim delavcem »sklep o razporeditvi na čakanje na delo doma« z naslednjo obrazložitvijo:

»Delavski svet je na svoji seji dne 9. 9. 1991 določil, katerim delavcem v podjetju začasno ni mogoče zagotoviti dela. Pred odločitvijo je pridobil mnenje sindikata in ga obravnaval z njegovimi predstavniki. Pri sprejeti odločitvi je delavski svet upošteval naslednje kriterije: delovno uspešnost, strokovno izobrazbo, delovno dobo in socialne razmere, v katerih delavci živijo«. V naslednji alineji je pisalo, da je »s tem sklep utemeljen«, na koncu pa je bil še pravni pouk, po katerem lahko delavci zoper tako odločitev v roku 15 dni vložijo ugovor na komisijo za pritožbe.

Čeprav se je o čem takim po Ajdovščini že dolgo govorilo, pa je ta sklep naravnost šokiral 300 delavcev Fructala, kolikor so jih »začasno« poslali domov. Najprej zato, ker so ob polletju dosegli »zelo ugodne« poslovne rezultate v primerjavi z enakim obdobjem lani (v Ajdovščini je indeks 120, v ljubljanskem Alku pa celo 137!); (ne)nazadnje pa zategadelj, ker se je v javnosti razvedelo, da so »po vseh enotah poslali na čakanje proporcionalno približno enako število delavcev«. Sami namreč dobro vedo, da v njihovem obratu Frigos v Čelcih (BiH) niso odpu-

stili niti enega, pa čeprav so tam dosegli indeks – 19! Pri njih pa so morali na ceto celo takšni, ki so 30 let gradili Fructal in garali zanj nemalokrat tudi po 12 ur na dan. Sramota!

»Da, sramota! Pa ne le za firmo, temveč tudi na njen sindikat,« nam je povedal vodja delegacije »čakajočih« fructalovcev, ki so se v torek prišli potožiti na ROS delavcev kmetijstva in živilske industrije Slovenije v Ljubljano. »V obrazložitvi k sklepu piše, da je delavski svet pred odločitvijo pridobil tudi mnenje sindikata. Kakšna laž! Predsednik sindikata, ki se tudi popoldne druži z direktorjem, je samovoljno delil ljudi na lepe in grde.« Kdo so lepi in kdo grdi so gruntali v soboto, 7. t.m., dva dni kasneje, v ponedel-

Že bežen pogled na »opredelitev presežnih delavcev po vrstah del« pokaže za ta primer še eno nelogičnost: Fructal namreč štipendira ljudi, ki so po ocenah njihovih vodilnih že sedaj – odvečni!

ljek, 9. t.m., pa je delavski svet samo še »požegnal« njihov »umetniški« vtis. Potem so se stvari od-

vijale z astronomsko hitrostjo. Nemudoma so namreč morali »na čakanje« tudi takšni delavci – na primer skladiščniki –, ki bi morali opraviti tudi »kakšno« primopredajo...

»V Ljubljano se nismo prišli samo potožiti, temveč tudi pozanimat, koga naj pravzaprav varuje

Upajmo, da zavoljo tega zapisa v Fructalu poslej ne bo še več sej delavskega sveta, saj utegne priti do bankrota. Vsak član DS namreč »po novem« dobi 100 nemških mark sejnine – v dinarski protivrednosti seveda – pa čeprav so seje med rednim delovnim časom. Ko so za to izvedeli člani DS prejšnjega mandata, so takisto zahtevali še zase. In v enkratnem znesku dobili na svoje žiro račune nakazane sejnine za (pre)minuli dve leti!

sindikat,« je zaokrožil neformalni vodja čakajočih (naslov je v uredništvu). »Znova smo slišali, da mora braniti nas. Zato se vračamo v Ajdovščino z vprašanjem, kdaj in s kakšnimi metodami se bo Fructalov sindikat postavil nam v bran. V tovarno sicer ne smemo, pa tudi naši sodelavci se po priporočilu vodilnih naj ne bi več družini z nami. Odgovor pa bomo zaželeno dobili! Toliko nas je še v hlačah...«

Damjan Križnik

Dobro za zdravje

Ljubljanska banka se je končno usmiliła svojih deviznih varčevalcev. Začela je odkupovati devize z deviznih hranilnih vlog in tekočih računov občanov. Sicer ne po črnem, temveč po tečaju Ljubljanske borze. Vendar, da se ne boste veselili prezgodaj, na mesec vam dovolijo zamenjati le 500 DEM.

To pomeni, da bo potrebno obiskovati banko, če bomo na primer hoteli s pomočjo svojih deviz kupiti priljubljeno novomeško petico, ki velja okroglih 18.000

DEM, kar – tri leta. Torej bodo tisti z devizami, teh pa niti ni tako malo, poslej več hodili.

To je dobro. Predvsem za njihovo zdravje, pa tudi za vse Slovence, ki bi tako radi postali športni narod.

Hočemo bankrot!

Pa še ena varčevalska:

Ubogih slovenski devizni varčevalci, sicer vajeni vsega hudega, so lahko te dni v dnevnem časopisu prebrali tudi tole »cvetko«, ki je zrasla na zeljniku Alenke Selak, predstavnice republiškega finančnega ministrstva:

»Republika jamči za devizne vloge, ne pa tudi za to, da bodo banke te vloge tudi izplačale. Dokler namreč banka normalno posluje, jamči za vlogo sama; če bankrotira, pa nastopi tisti trenutek, ko Slovenija jamči varčevalcem, da bodo dobili nazaj svoj konvertibilni denar...«

Varčevalci, držite torej pesti, da bi banke čimprej tudi uradno – bankrotirale!

Vztrajni Tomšič!

Ni vam treba dosti ugovarjati, zakaj je predsednik Neodvisnosti France Tomšič z vsemi štirimi za sprejem lastninske zakonodaje. Računa, da bo država podprala tudi Dom sindikatov in ga potem dalja njemu.

Tako je nedavno nekemu novinarju pred Domom sindikatov

vneto narekoval, kaj naj napiše o tem. »Vse to bo naše, kar zapišite«. Tudi to ga ni zmotilo, da je medtem z vogala Dalmatinove z Miklošičevo priletela sekretarka Neodvisnosti in ga rotala, naj ji da ključ, ker bo drugače pajek odpeljal njihov avto.

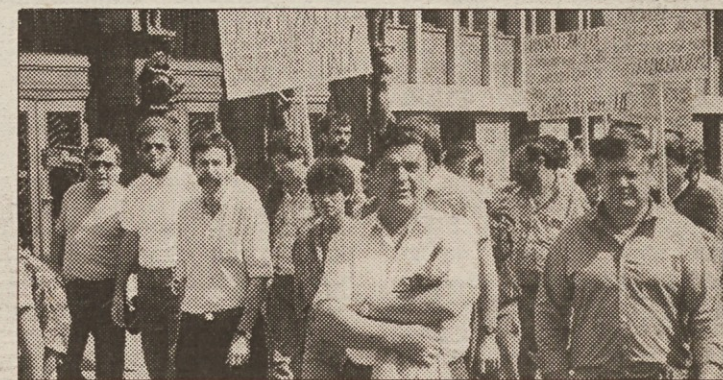
France Tomšič je mirno do konca povedal novinarju, kaj vse bo njihovo, nato pa še prepričal miličnika, da niso odpeljali neodvisni in napačno parkirani avto. S kakšnimi lastninskimi argumenti pa je uspel prepričati miličnike, da ni plačal niti kazni za napačno parkiranje, pa še ugi-bamo.

Prisluhnište tišini

Ko je Slavko Kmetič, njega dni tako udarni šef sindikata strojev in dandanašnji tako tihi poslanec v slovenski skupščini, prebral v Nedeljskem dnevniku, da kani Rajko Lesjak, sekretar SSS, popeljati okoli parlamenta kar vlake, je bilo potrpežljivosti konec.

Ročno se je vzpel na lokomotivo, jo okupiral in zastavil z gladovno stavko. Jedel ne bo, dokler Lesjak ne prekliče grožnje z obkolitvijo parlamenta.

Drug brez drugega ne moremo

Dušan Semolič, predsednik SSS, je v govoru na nedavnem protestnem shodu pribil, da delavci in kmetje ne morejo drug brez drugega, pa naj se jih oblast še tako trudi spreiti.

Marjan Orožen, (na sliki v prvi bojni vrsti drugi z desne) ki je njega dni opravil funkcijo prvega borca za delavski prav, je ekskluzivno za DE dodal:

»Še vedno dajem vse od sebe, da bi čimbolj okreplil zvezo med delavci in kmeti. Če le utegnem, jagam divje svinje po koruzi.«

**Svobodni
Sindikati
Slovenije**

move in hotele, da gre za smotno uporabo praznih objektov, v katerih se bodo morda začasno naselili ljudje v stiski, ki bi se sicer zatekli v sosednje države – kamor želimo, da bi spadala tudi Slovenija.

Komaj se je strah lastnikov (vsak drugi Slovenec je solastnik počitniškega doma, hišice, stanovanja ali počitniške prikolice svoje sindikalne organizacije nekeje v Istri ali Dalmaciji) nekoliko polegel, že narašča drugi krog novic. Komaj so se ljudje za silo spravili s svojo moralno in človekoljubjem (mnogi tako, da so iz domov in stanovanj pobrali in odpeljali prav vse »njim nepotrebno«), že vedo mnogi povedati, da bo Republika Slovenije hrvaške begunce v Sloveniji organizirano sama preseljevala v »očiščene« počitniške zmožljivosti v Istri in raje plačevala njih vzdrževanje tam, kot jih imela tukaj.

Racionalni humanizem nove oblasti je, če to drži, ganljivo praktičen in dolgoročen. Zgodovina nas namreč uči, da se mnogi begunci ne vračajo, geografija pravi, da je Istra velika in v notranjosti prazna, politika pa, da imajo do Istre jasnejši program Napolitanci kot Slovenci.

Govorice pa bo treba, če vprašate mene, preveriti pri izvoru na slovenskem ministrstvu za obrambo, takoj ali pa potem, ko nas bo tja napotilo odgovorno zunanje ministrstvo.

Doro Hvalica

Večletne razprave o odpravljanju družbene lastnine so pred razpletom. Po vložitvi 260 amandmajev in poleg vladnega še dveh predlogov za izdajo zakonov je v parlamentu nastala popolna godlja, ki jo je moč razplesti le s političnim dogovorom, ki bo temeljil na razumnih in pragmatičnih rešitvah, do česar se bo ta teden poskušala prikopati medstrankarska poslanska skupina. Če bi se želeli izogniti vsem strahovom ekonomskih teoretikov in opozicije o podržavljenju in s tem strahovom o premajhni avtonomiji podjetij, premajhni motivaciji, neenakopravnosti različnih vrst podjetij in likvidnostnem izčrpanju podjetij, bi se pač morali pogovarjati o popravkih Mencingerjevega zakona. Ker pa tudi strahovi o preveliki neenakopravnosti državljanov, o popolnoma nenadzorovanih procesih prilasčanja s strani poznavalcev in o premajhni vlogi države pri določanju okvirov procesa niso neutemeljeni, je potreben kompromis, ki bo vse to omogočil. To je moč narediti le s sintezo Mencingerjevega in vladnega predloga zakona.

Različnim skladom se brez popolne razdelitve delnic državljanom ali brez podržavljanja ni mogoče izogniti. Vendar morajo biti le pripomoček privatizacije (ne lastninjenja) in ne končni cilj. To je moč narediti le z njihovo pasivizacijo.

Piše: Janez Kopač

Kompromis je dober in mogoč

Posebej problematično je prehodno obdobje od sprejema zakona do začetka normalnega delovanja skladov, za kar je potrebnih nekaj temeljnih varovalk tako proti državi kot proti izvedencem. Potem bo tudi precej vseeno, ali bo lastninjenje trajalo mesec, leto ali pet let.

Kupnina iz delavskega odkupa, ki bi po eni različici ostala kar podjetju, po drugi pa državi, bo morala pristati nekeje vmes. Še najbolj bi nam vsem koristila, če bi z njo podprli gospodarstvo nasploh, npr. s financiranjem slovenske banke za kreditiranje in zavarovanje izvoznih poslov, ki je pomembna ustanova vsake samostojne države, Slovenci pa je še nimamo.

Sinteza Mencingerjevega in vladnega predloga zakona bi torej po eni strani omogočila olajšano avtonomno – delavsko privatizacijo in po drugi strani nastanek investicijskih družb ter drugih vzajemnih skladov, vendar v vlogi pasivnega lastnika. Vloga države v taki sintezi dveh zakonskih predlogov je v njeni organizaciji in omogočanju nemotene prenosa delnic na zasebne sklade, v avtomatičnem realociranju kupnine od prodanih podjetij v za to vnaprej predvidene (najboljše) namene ter v zakonskem nadzoru nad investicijskimi družbami in vzajemnimi skladi, skratka, v omogočanju tržnega miljeja.

Rezultat takšne življenjske privatizacije, ki pač ne bi bila niti samo neodplačna niti samo centralizirana ne takojšnja, bi bilo predvsem neovirano delovanje gospodarstva v prehodnem obdobju, nastanek decentralizirane in normalne nastale ter pravilno razpršene lastninske strukture, nastanek novih finančnih institucij, tudi dokaj hiter razvoj trga kapitala in nenazadnje uspešna privatizacija slovenskih podjetij, prilagojena slovenskim razmeram, kar vse bi pripeljalo do dobre podlage za gospodarski razvoj.

Tragika medsebojnega parlamentarnega natezanja prejšnji teden je v tem, da so bili amandmaji, ki bi vse to približno omogočili, že vloženi, a so se pragmatiki zgubili v poplavi predvsem manj slanih razprav, ki so bile prijetnejša paša za oči javnosti. Nič zato. Cirkusanti so svoje delo opravili. Zdaj je kompromis potreben, dober in mogoč.

Kaj si bomo delili

Podatki o gospodarjenju obetajo katastrofo

Ob hrupu z lastninsko zakonodajo, ki je pregasil vse drugo (vse bolj se mi zdi, da je to pravzaprav samo kost, ki so nam jo vrgli, da ne bi sitnarili zaradi drugih problemov), je šla čisto tiho mimo javnosti in kaže, da, tudi mimo odgovornih statistika o rezultatih gospodarjenja v minulem polletju. Že tisto malo, kar smo o tem lahko prebrali v tisku, pa bi moralo biti alarm za preplah najhujše vrste – pa se ne zgodi nič, nihče se, kot kaže, ne zamisli, kaj šele, da bi ukrepal, vlada molči, parlament ima »nujnejše« naloge. Podatki pa kažejo na katastrofo. Ne le da je praktično ves družbeni sektor v izgubi in da se je število nezaposlenih v enem samem letu povečalo za 46.000 ljudi – to pomeni dve celi generaciji Slovencev! – to je bilo najbrž pričakovati. Zastrašujoč pa je podatek, da se je zaposlenost zmanjšala tudi v zasebnih podjetjih. Zaposlenost pri zasebnikih je vsa prejšnja leta rase in pričako-

vati je bilo, da bo novi zasebni sektor lahko vsaj deloma poskrbal presežke delavcev iz sedanjega družbenega sektorja, kjer se bo, ne glede na način lastninjenja, število delovnih mest zmanjšalo. Dejstvo, da tudi zasebniki zmanjšujejo število zaposlenih, pomeni, da tudi ta sektor ne more dobro poslovati. Zdaj nenehno poudarjamo, da je glavni krivec neučinkovitosti gospodarstva družbena lastnina, z olastnitvijo naj bi prišel razcvet; ker pa tudi podjetja z znanim lastnikom ne poslujejo dobro, pa jasno kaže, da je poleg lastnika pomembno še kaj, predvsem spodbudna gospodarska ureditev. Za to pa je naša sedanja vlada naredila premalo. Razen davčne zakonodaje, ki je dobra, vendar odločno premalo spodbudna za razvoj, saj premalo spodbuja vlaganja v nova delovna mesta, se zakoni niso spremenili, ukrepov ni. Tu pa ne morejo biti več izgovori niti petinštirideset let niti jugoslovanski sistem ne

Čeprav so si posamezne ocene o jugoslovanskem gospodarstvu in »stabilizacijski« politiki zvezne vlade zelo nasprotujoče, se domala vsi strinjamo z globalno oceno o nepremagljivih težavah posameznih podjetij, panog in republiških gospodarstev. Dokaj nazoren je na primer podatek, da je jugoslovanski družbeni proizvod v sredini osemdesetih let znašal okoli 65 milijard dolarjev, lani le še 60 milijard dolarjev, letos pa naj bi še bolj padel in se ustavil pri 40 do 45 milijardah dolarjev. Ker se fiksni in variabilni stroški v podjetjih niso bistveno zmanjšali, javna poraba pa se je lani v posameznih republikah celo povečala, smo že letos priče realnemu padanju osebnih dohodkov in splošne družbene blaginje, nekateri sloji prebivalstva pa že čutijo posledice tanjših plačilnih kuvert na eni in podražitve vseh vrst na drugi strani. »Siromašenje« povprečnega Jugoslavana se bo jeseni še nadaljevalo in morda zajelo najširše ljudske množice, zato prenekateri republiški veljak v tem ali onem delu države vidi edini »pravi« izhod iz nastale jugoslovanske krize v novih vojaških spopadih in nekakšnem samouničevanju ubogih ljudi.

Na srečo so zagovorniki »ustvarjalne destrukcije« naše ekonomije vsaj za zdaj v manjšini. Najbolj pogost odgovor številnih poznavalcev naših gospodarskih razmer je, da nas lahko reši le nov investicijski cikel, pri čemer nekateri med njimi ponujajo celo model zamrznitve cen in izdatnega tiskanja dinarjev, kar naj bi »čez noč« odpravilo likvidnostne probleme gospodarstva in aktiviralo razvoj. Seveda bi bilo naravnost čudovito, če bi bilo resnično mogoče uspešno popraviti vse naše stare in nove gospodarske grehe zgolj s tiskanjem denarja, kar pa verjamejo le največji ekonomski analfabeti. Vedeti namreč moramo, da že sedaj namenjamo za servisiranje dolga tujini okoli 3 do 4 odstotke družbenega proizvoda, to je okoli 1,7 milijarde dolarjev na leto. Ker se je letos izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti še zmanjšala, že tako pa je bila le okoli 50 odstotna, se bo breme zunanjega dolga še povečalo, še zlasti zaradi motenj v proizvodnji za izvoz.

Zunanj dolg seveda ni naša edina šibka točka, ki nam preprečuje tako želeni »investi-

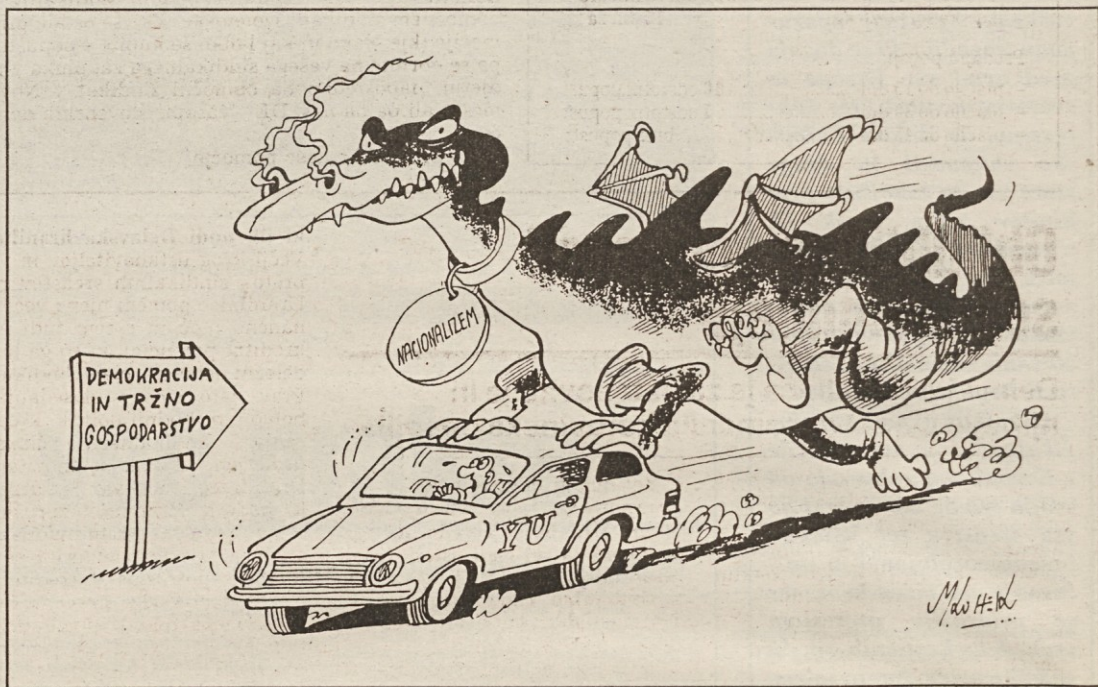
Sanje o novem investicijskem krogu

Za nove naložbe ni realnih možnosti. Najbolj zaskrbljujoče pa je, da počasi, a vztrajno tonejo dobra in slaba podjetja

cijski cikel«, s katerim je lani Jugoslovonom obljubljal lepšo prihodnost tudi predsednik zvezne vlade Ante Marković. Naš temeljni ekonomski problem namreč še vedno je, da so na makroekonomski ravni izgube štiri do petkrat večje od akumulacije in da celo zdrava podjetja ustvarjene presežne vrednosti ne morejo nameniti za svoj razvoj, ker se ta prelija k slabim podjetjem ali

datno pomagati in vlagati kapital v izgradnjo naše infrastrukture, če se Slovenci in Hrvati odrečemo »enostranski odcepitvi itd. »Pozabil« pa je dodati, da tuji lastniki kapitala relativno velikih sredstev niso investirali v našo proizvodnjo, ampak predvsem v zunanjo trgovino, v kateri se je obračal predvsem spekulativni kapital in v kateri se je poslovalo po načelu »prodaj

pa je nekajkrat manjši kot na prelomu sedemdesetih let. Zanimivo je, da se je tudi uvoz tujega znanja zelo zmanjšal, da namesto sto licenc na leto sedaj uvozimo le 25, zvezne vlade pa to niti malo ne moti. Pa bi jo seveda moralo, saj lastnega znanja ne razvijamo, delež gospodarstva in znanosti v skupnem številu patentov je le 12%, znanstveno-raziskovalno delo v podjetjih in

v državno porabo. Tako se nam že dobro leto dogaja, da počasi, a vztrajno tonejo dobra in slaba podjetja, da se je v obdobju 1980–1989 delež gospodarstva v depozitih bank zmanjšal 37 na 12%, da namenjamo za nove naložbe namesto nekdanjih 33 odstotkov družbenega proizvoda le še 9 in da gospodarski voz nezadržno drvi navzdol... Ante Marković je v imenu zvezne vlade še letos optimistično zatrjeval, da vse skupaj le ni tako črno, kot se zdi na prvi pogled in da so na primer tujci investirali v letu 1990 pri nas okoli 1,5 milijarde DEM, da so nam finančno pripravljeni iz-

dražje, kot si kupil«. Dejstvo je tudi, da morebitne naložbe v gospodarsko infrastrukturo vsaj na začetku ne bi spodbudil gospodarske rasti in bistveno povečale števila zaposlenih, kasneje pa bi koristile tudi tujim konkurentom in ne le domačim proizvajalcem.

Nasploh je za zvezno vlado obremenjujoče, da je lani uveljavljala zelo čudno politiko odpiranja gospodarstva v svet. Zagovarjala je politiko precejšenega tečaja dinarja in pospeševala predvsem uvoz blaga za široko porabo, čeprav je naša oprema v povprečju zelo stara in dotrajana, njen delež v skupnem uvozu

širših institucijah bolj ali manj vegetira, domača pamet pa beži k tujim konkurentom. Tako pa je in bo verjetno vse dotlej, dokler si bo republiška ali zvezna funkcionarska elita (tudi vojaška) odrezala svoj kos potice, ne glede na poslovno (ne)uspešnost gospodarstva. Vzemimo za ponazoritev primer: v kateri socialistični državi so imeli lani zvezni funkcionarji, poslanci, in višji oficirji okoli 4000 do 5000 DEM prejemkov, pa čeprav je bil družbeni proizvod manjši od predlanskega za 5 milijard dolarjev? Odgovor na to vprašanje bralci zagotovo poznate... Emil Lah

ukinja, nova pa niso njena skrb; moderna država pa je za to še kako odgovorna. Vlada zagovarja stališče, da je vprašanje novih delovnih mest tudi vprašanje lastništva, da se bo torej z olastnitvijo kar sam reševal tudi ta problem. Vendar, vloga lastnika je skrb za dobiček, ne skrb za večjo zaposlenost in za nova delovna mesta; država oziroma v njenem imenu vlada pa mora z instrumenti, ki jih ima, ustvarjati po eni strani možnost za poslovanje in po drugi spodbujati razvoj, usmerjati dobiček v produktivno vlaganje in v ustvarjanje novih delovnih mest.

bodo lahko začela obsežnejše čiščenje v resnici prevelikega števila delavcev. Opuščanje bo marsikje potrebno in mu ni mogoče nasprotovati. Zelo odločno pa se je treba upreti temu, da se ne naredi ničesar, da bi nastajala nova delovna mesta. Drugič, namigovanje na nedelavce, ki se tudi sicer često pojavlja v razpravah o brezposelnosti, poudarek s socialnega problema, kar nezaposlenost nedvomno je, prenaša na osebe, na osebnostne lastnosti ljudi, kar je nedopustno in žaljivo. Če se trdi, ali vsaj namiguje, da mora biti tisti, ki je brezposeln, gotovo nedelavec, torej len, premalo izobražen, manj sposoben, se s tem daje obveza politiki, ki glede brezposelnosti prav gotovo ni nedolžna. Povsod po svetu se kot eno izmed meril za uspešnost oblasti upošteva povečanje ali zmanjšanje brezposelnosti v njenem mandatu. Tudi Slovenija ne more biti že spet izjema!

Ob takšnem dogajanju in nedogajanju ne morem drugega kot pomisliti, da je bila napoved dr. Mencingerja ob sedanjih delitveni evforiji, žal, preroška; namreč, da bodo tisto, kar si bomo iz nekdanjega družbenega premoženja zares delili, podpore za brezposelne – dokler bo denar, kar pa ne bo dolgo. Marija Cigale

Lahko je delati račune brez krčmarja, če zapitek plačuje delavski razred.

Marjan Bradac

da postopek sprejemanja ni kratek in bo torej trajalo še kakšno leto (če bo sreča!), da bo vse to pod streho. Do tedaj pa bodo mnoga podjetja – kljub temu, da bodo imela lastnika – že krepko, nekatera že nepopravljivo pod vodo.

Zdi se, da so tu vloge pomešane. Država se puli za lastništvo, kar v sodobnem svetu ni vloga države, vede pa se, kot da lahko delovna mesta samo

Najbolj pa me pri vsem skupaj moti zatiranje, da lastninjenje nima nič opraviti z zaposlovanjem in brezposelnostjo. »Noben delavec zato ne bo izgubil dela, lahko se pa zgodi, da bo brez dela ostal kak ne-delavec«, a pravijo. To pa je hudo zavajanje! Prvič, vemo, da bo privatizacija pospešila opuščanje delavcev, saj mnoga podjetja samo čakajo na dokončen status, da

Jutri je že danes

Živimo v času hitrih sprememb, ki nam bolj kot doslej vsiljujejo občutek ogroženosti in bojazen, kaj bo jutri. Ne skrbi nas le zase, marveč tudi za prihodnost naših otrok.

Država s svojimi škarjami temeljito posega v družbena sredstva za izobraževanje in štipendiranje. Nikoli dosedaj nismo čutili, da je šolanje, četudi brezplačno, majhno breme za nas starše. Zmanjševanje družbene pomoči pa kaže, da bomo morali na svojih ramenih nositi še znatno večji del bremena izobraževanja naših otrok. Vse to pa se dogaja v času, ko občutno pada tudi raven naših dohodkov.

Znanje je tisti kapital, ki nikoli ne izgubi svoje vrednosti. Vlaganje vanj se vedno

Preživeti z našo pomočjo

Začel se je čas velikih nakupov ozimnice, ki pa zahtevajo tudi dosti denarja. V DE vam bomo poskušali olajšati nakup, saj bomo zbrali ponudbe sindikalnih trgovin in tistih sindikatov, ki bodo poskrbeli za svoje člane. Poleg tega pa se vam bo nakup z DE tudi splačal.

Tokrat bodo na svoj račun prišli Dolenjci, za katere je prav dobro poskrbel Območni sindikat Dolenjske. Imajo bogato ponudbo, zato bomo danes objavili le delček, z namenom, da se o možnostih za nabavo poceni ozimnice obrnete na svojega sindikalnega zaupnika. Seveda pa vse to velja le za člane Svobodnih sindikatov na Dolenjskem!

Mercator Kmetijska zadruga Krka v Novem mestu ponuja med drugim:

– svinjske polovice s kožo	90 din za kg
– fižol v zrnju po 3 kg	32 din za kg
– sladkor po 50 kg	19,50 din za kg
– sončnično olje po 16 litrov	50 din za liter
– krompir po 25 kg	6 din za kg
– jabolka po 15 kg	13 do 20 din za kilogram
– morska sol po 20 kg	15 din za kg
Prodajni pogoji:	
– plačilo do 15 dni	10 odstotni popust
– plačilo do 30 dni	5 odstotni popust
– plačilo do 45 dni	brez popusta

Obljubljene ugodnosti se izpolnjujejo

Delavska hranilnica je za ustanovitelje in njihovo članstvo namenila gotovinska posojila

Po sklepu upravnega odbora Delavske hranilnice je septembra nekoliko širše stekla posojilna dejavnost Hranilnice. Gotovinski potrošniški krediti za nakup ozimnice, kurjave in nadomestitev stroškov šolskih potrebščin bodo prav gotovo dobrodošli mnogim delavcem – članom sindikatov v teh vedno večjih socialnih in materialnih stiskah.

Da bi čimveč delavcev dobilo posojilo, je upravni odbor Hranilnice za september določil najvišji možni znesek kredita v višini 7.000,00 din, z letno obrestno mero 90 % in možnostjo odplačevanja v 5–6 enakih obrokih. Obrestna mera se med trajanjem kreditne pogodbe ne spreminja. Delavci najamejo tudi nižje kredite od 7.000,00 din. Glede na šedanje povpraševanje delavci – člani sindikatov najemajo kredite v zneskih od 3.500,00 din do 7.000,00 din, pri čemer se mesečni obroki vračila gibljejo od 920,10 din do 1.617,80 din.

Kreditna dejavnost Hranilnice je za člane sindikatov tisto, kar so člani najbolj pričakovali. Na to kažejo izjemno veliko povpraševanje in nenehni telefonski klici posameznih delavcev.

Žal mnogi delavci ostanejo razočarani, saj šele v stiku z vodstvom Hranilnice izvedo, da njihov sindikat ni med ustanovitelj Hranilnice, niti v njej ne varčuje s sindikalno članarino, zato ne morejo dobiti posojila. Kreditno dejavnost smo usmerili v tista sindikalna okolja, ki so doslej največ pripomogla, da je Delavska hranilnica postala uspešna finančna ustanova. Krog ustanoviteljev se stalno veča, vedno več je tudi sindikatov iz vseh ravni organiziranosti, ki v Hranilnici združujejo sredstva sindikalne članarine.

V razmerah tolikšne inflacije je še kako pomembno ohranjanje realne vrednosti sredstev sindikalne članarine, četudi so majhna. V poslovanju s sindikati imamo namen sindikate usposabljamti za opravljanje njihovih zahtevnih del in razvijati različne oblike varčevalnih in kreditnih dejavnosti, pod ugodnimi pogoji predvsem za delavce. Kljub našim velikim prizadevanjem za to, da bi usmerili članarino v Delavska hranilnico, nam mnoga vodstva sindikatov še niso sledila in bodo zato člani teh sindikalnih organizacij vsaj še nekaj časa prikrajšani za ugodnosti,

obrestuje. To je edina naložba, ki nikoli ne prinaša izgub. Odpovedati se možnostim, ki jih daje izobraževanje, pomeni odreči se lepši prihodnosti naših otrok.

Slovenska investicijska banka, SIBInvest, je razvila program ŠTUDENT, ki pomeni novo obliko varčevanja za izobraževanje otrok na srednji in visoki šoli.

Varčevanje poteka na osnovi mesečnega vplačevanja obrokov v višini, ki jo izbere te sami. Višina obroka se obračuna v dinarski protivrednosti nemške marke, na osnovi tečaja Ljubljanske borze. **Privarčevana sredstva ohranjajo realno vrednost**, saj se bodo tudi izplačila obračunavala v dinarski protivrednosti iste valute. Devalvacija dinarja tako ne more vplivati na vrednost privarčevanega denarja. Prihranki bodo obrestovani po 9 % letni obrestni meri.

Dobo vlaganja boste lahko prilagajali svojim potrebam, vendar pa je najkrajša doba varčevanja omejena na šest let. Če se boste odločili za skrajšani program, boste za pridobitev vseh ugodnosti programa Študent, znesek za leta, ki so krajša od dobe

šestih let, morali nadomestiti z enkratnim pologom. Najkrajša doba varčevanja v skrajšanem programu je omejena na dve leti.

Ko boste varčevanje zaključili, se boste lahko odločili bodisi za enkratno izplačilo ali pa za 4- do 5-letna mesečna izplačila, ki jih bo vaš otrok porabil kot štipendijo ali pa kot dodatek k njej.

Če privarčevana sredstva za študij ne bodo zadoščala, boste lahko pridobili tudi dodaten namenski kredit.

Privarčevana sredstva boste lahko uporabili tudi kot polog za pridobitev stanovanjskega posojila ali posojila za opravljanje lastne dejavnosti.

Vajeni smo živeti drugače. Toda prav je, da se na nov način življenja, ki nas bolj kot doslej sili, da za sebe in družino skrbimo predvsem sami, privadimo čimprej. Da bo ta čas za nas manj težak in da se bomo izognili vrsti stresnih situacij, nam bodo v prihodnje ponujene razne oblike varčevanja in zavarovanja, ki jih pozna tudi ostala Evropa. Program Študent je eden izmed takih programov.

Ugodnejši nakup pa si Dolenjci lahko privoščijo tudi v trgovini **Gros** na Ragovski 17 v Novem mestu. Iz njihove ponudbe smo izbrali:

– pralni praški po 3 kg	od 200 din za kg naprej
– toaletni papir po 10 rol	150,80 din
– moka T 400 mehka po kg	23,40 din
– makaroni po kg	24,20 din
Prodajni pogoji:	
– nakup do 2.000 din	5odstotni popust
– nakup nad 2.000 din	7 odstotni popust

Poleg tega sindikat ponuja tudi ugoden nakup že pripravljene ozimnice iz Ete Kamnik.

Še enkrat ponavljamo: vse te ugodnosti lahko izkoristite le, če ste član Svobodnih sindikatov pri območnem sindikatu Dolenjske. Za vse ostale informacije (kje, kako in kaj lahko še kupite s popustom) pa se obrnite na vašega sindikalnega zaupnika v podjetju, naposredno na območni sindikat v Novem mestu ali pa na nas, DE – časopis slovenskih delavcev. DE – preživeti z našo pomočjo.

ki jih nudi Delavska hranilnica. Večji krog ustanoviteljev in večji pretok sindikalnih sredstev prek Hranilnice pomeni njeno večjo finančno moč in s tem tudi večji kreditni potencial, ki so ga lahko deležni delavci – člani sindikatov. Prav zato smo v dosedanji in bomo v prihodnji politiki kreditiranja sindikalnega članstva usmerjeni zgolj k ustanoviteljem Hranilnice, sindikatom in drugim, ki bodo v Hranilnici združevali svoja sredstva, ter individualnim varčevalcem. Po teh merilih so gotovinske potrošniške kredite dobili delavci Verige Lesce in Instituta za elektroniko in vakuumsko tehniko Ljubljana, septembra se jim bodo pridružili delavci, člani sindikatov podjetij **Alprem Kamnik**, **TVD Divača**, **Mercator** blagovni center Ljubljana, **Železarna Store**, **železarna Ravne** na Koroškem, člani **sindikata** nekaterih zdravstvenih in izobraževalnih organizacij, podjetij s področja grafične dejavnosti in člani sindikatov iz območnega sveta ZSS Velenje.

Pričakujemo, da bo kreditna dejavnost Hranilnice pripomogla številčni rasti njenih komitentov in da bo vedno manj tistih sindikalnih organizacij, ki ne bodo poslovala s Hranilnico in izbraile prednosti v tej svoji finančni instituciji, ki je in bo obrnjena k delavcu in občanu, zato je tudi geslo njene dejavnosti **KAKOVOST SO LJUDJE**.

Obrestne mere za dinarske depozite so takšne, kot smo jih objavili prejšnji teden. *Jože Stegne*

Borza dela

Republiški sekretariat za delo
Republiški zavod za zaposlovanje

Informacije o objavljenih delovnih mestih dobite v podjetjih oziroma v organizacijah, ki so navedene v časopisu. Prijavitelj vas bo informiral tudi o roku prijave, delovnem času, drugih pogojih za zasedbo in komu pošljite vašo prijavo. Za informacije o objavljenem delovnem mestu odgovarja prijavitelj.

Enota Ljubljana

Obdelovalec lesa
za pom. mizarska dela, n.č., OD 8.000 din, Mizarstvo Moste, Ljubljana–Studenec 3,
Snažilica
OD 5.000 din, VDO Fakulteta za naravos. in tehnologijo, tajništvo, Aškerčeva c. 9 a, Ljubljana,
OD 5.200 din, Slovenijavino, Ljubljana, Frankopanska 11
Tekstilni obrt. konf.
pripravnik, n.č. (5 del. mest), OD 5.000 din, Labod Novo mesto, Vojkova c.
Prodajalec
pripravnik, OD 5.000 din, Pekarna in trgovina Metka Ljubljana; živlisko prehr. art., namestnik poslovodje PE (4. del. mesta), poskusno delo 2. mes., hig. minimum. OD 9.000 din, Mercator Golovec Ljubljana, Leninov trg 4
Knjiž. knjigar
pripravnik, znanje strojev., nekadilec, n.č., avto (2 del. mesti) OD 7.100, Institut Prevent Ljubljana, Parmova ul. 39
Gimnazijski maturant
lahko gost. tur. teh, za dela croupierja, akt. znanje 2 tuj. jezikov, odslužen voj. rok. n.č., nočno delo, OD 10.000 din (7 del. mest), Casino Ljubljana, Miklošičeva 9;
knjigovodja, vozn. izp. B, ang. j., n.č., OD 10.000 din, RAM Vrhnika, Pionirska c. 7
Ključavničar
vzdrževalec, posk. delo 2 mes. vozn. izp. B, OD 8.000 din, SDK, Podružnica Kočevje, Ljubljanska c. 10
Administrator, adm. tehnik
carinski referent, znanje strojev. in tuj. jez., n.č., OD 8.000, Ralešped Ljubljana, Letališka 33;
za administrativna dela, posk. delo 3 mes. PTT Ljubljana, Cigaletova 15;
referent v špediciji in trans., akt. znan. ang. in nem. jez., n.č., OD 20.000, Valšan Ljubljana, Stožice 100
upravni teh. priprav., znan. strojev., nekadilec, avto, n.č., OD 7.100 din, Institut Prevent, Ljubljana, Parmova ul. 39
Ekonomski tehnik
pripravnik, Oprema Kočevje, Tomšičeva c. 13;
knjigovodja, n.č., OD 6.000 din, Saldo Ljubljana, Masarykova c. 34;
knjigovoska dela, posk. delo 3 mes., PTT Ljubljana, Cigaletova 15;
lahko strojni teh., za vodenje enokanalnega projekta, n.č., OD 15.503 bruto, Rudis Trbovlje, Trg revolucije 25;
komercialist, n.č., OD 20.000 din, Omnikom Trbovlje, Šuštarjeva 7;
za vodenje prodaje, poznavanje aranžir. in obračuna, OD 7.000 din, Želva Ljubljana, Trebinska 11;
pripravnik, znanje strojev., nekadilec, avto, n.č., OD 7.100 din, Institut Prevent, Ljubljana, Parmova 39;
referent v sektorju deviz. posl., OD 15.500 din, LB Razvojna banka, Riharjeva ul. 38, Ljubljana;
pripravnik, posk. delo 2 mes. vozn. izp., n.č., deljen d.č., Anda Commerce Ljubljana, Dražgoška ul. 42;
Učitelj razred. pouka
OD 7.600 din, (2 del. mesti), OŠ Narodnega heroja Maksa Pečarja, Ljubljana, Črnuška c. 9;
OD 9.000 din, OŠ Šlandrove brigade Domžale, Bistriška c. 19;
OD 6.000 din, OŠ Borisa Ziherla, Ljubljana, Črtomirova ul. 12;
Modni oblikovalec
modni kreator, n.č. OD 7.000 din, Sara Notranje Gorice, Vnanje Gorice 247
Voznik Instruktor
B. kat., posk. delo 3 mes., n.č., AŠ Bubenč Ljubljana, Vidičeva ul. 1
Previjalec – strojni predilec
za pređenje, OD 6.000 din, Induplati Jarše, Zg. Jarše 21;

za dvojjenje, OD 6.000 din, Induplati Jarše, Zg. Jarše 21;
za previjanje, OD 6.000 din, (2 del. mesti), Induplati Jarše, Zg. Jarše 21;
PRU glasbene vzogje
n.č., OD 6.000 din, OŠ Dr. Ivana Korošča, Borovnica, Paplerjeva 15;
OD 9.000 din, OŠ Dolomitski odredov Polhov Gradec 95;
Višji trener
trener smučarskih tekov, n.č., OD 10.000 din, Zveze telesno-kulturnih organizacij Mesta Ljubljane, Celovška c.
Inžinir arhitekture
arhitekt, projektant, n.č. OD 12.000 din, VREG Stil atelje Ljubljana–Dobrunje, Litijška 188
D.I. strojništva
lahko d.i. elektroteh., vodja sekt. za gradnjo objektov, znanje 1 sv.j., n.č., OD 27.329,00 din, IBL sistemi Ljubljana, Titova c. 81;
lahko d.eco za anl.pl., za dela direktorja, n.č., OD 35.071 din, IBL sistemi, Titova c. 81, Ljubljana;
vodja sekt. za projekt., zn. rač., posk. delo 3 mes., n.č., OD 27.379 din, IBL sistemi Ljubljana, Titova c. 81;
vodja sekt. za načrtov., znan. svet.j., posk. delo 3 mes., n.č. OD 27.329 din, IBL Sistemi Ljubljana, Titova c. 81;
D.I. elektrotehnik
vodja sektorja elektro sistemi, znan.rač., posk. delo 3 mes., n.č., znanje t.j., OD 27.329 din, IBL sistemi, Ljubljana, Titova c. 81
D. ekonomist
vodja teh. sektorja, posk. delo 3 mes., voz. izp. B, n.č., OD 26.000 din, Salus Ljubljana, Mašera Spasičeva 10;
samostojni komercialist, posk. delo 6 mes. n.č., nem.j., OD 22.215 din, Državna založba Slovenije, Mestni trg 26, Ljubljana;
vodja sekt. za trženje, zn. rač., posk. delo 3 mes., n.č., OD 27.329, IBL sistemi, Ljubljana, Titova c. 81;
samostojni komercialist v Reki, akt. znan. 2 tuj.j., n.č., OD 15.000 din, IPC Ljubljana, Letališka 33/IV;
D. organizator dela
organizator poslovanja, posk. delo 3 mes. n.č., OD 17.000 din, Color Medvode, C. Komandanta Staneta;
org. dela – pripravnik, OD 8.000 din, Labod Novo mesto, Tovarna Zala Idrja, Vojkova c.
D. pravnik
samostojni svetovalec, n.č., OD 15.000 din, Mesto Ljubljana, Prešernov trg 2
D. filozof
lahko prf. prim.knjž., za dela urednika, znanje 2 svet.j., OD 10.500 din, Cankarjeva založba, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2
D.I. arhitekture
pripravnik, znan. tuj. j., n.č., OD 8.000 din, Zete Ljubljana, Artačeva ul. 8

MIZARSTVO LITIJ p.o.

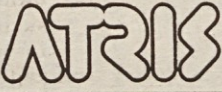
61270 LITIJ
Ponoviška c. 13

Objavlja prosta dela in naloge

– 2 KV mizarja širokega profila za nedolochen čas

Pogoji:
– končana poklicna šola lesne smeri – smer lesar široki profil
– trimesečno poskusno delo
– osebni dohodek po pravilniku o plačah

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 8 dneh na naslov: MIZARSTVO LITIJ, Ponoviška c. 13, 61270 Litija. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh.

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 35

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Uresničimo tudi vaš predlog za sindikalne izlete in potovanja.

Pišite nam ali telefonirajte na telefon (061) 326-982 ali 322-975 vsak dan med 9. in 15. uro – naš telefaks je (061) 317-298.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

- Počitniški dom Grosuplje Piran – dvo-, tri- in štiriposteljne sobe s kopalnico ali z etažnim WC; cena 350,00 do 390,00 din za penzion. Otroci in majhno popust; termini do 20. 9. **Objekt je zelo primeren za šole v naravi.**
- Planinska kočna na Kapišću** – pri Kamniški Bistrici – 3 sobe s po 4 ležišči, primerno za manjše skupine planincev – možnost lastne priprave hrane, v dogovoru z oskrbnico pa tudi penzijska usluga. Termini v avgustu, cena dnevnega najema sobe (4 osebe) je 320,00 din.
- Počitniški penzion v Kranjski Gori.** Počitniški apartmaji z možnostjo kuhanja oziroma samo za prenočitev. Termini po dogovoru. Cene za apartmaje za 2, 3 ali 4 osebe od 300,00 do 580,00 din na dan, prenočitev za eno osebo 160,00, dve 230,00 in tri osebe 340,00 din.
- Naravno zdravilišče Triglav** – Mojstrana – objekt je primeren za šole v naravi, športnorekreacijske programe in za družinske izlete. Cena pensiona za osnovnošolsko mladino je 252,00 din, odrasli 340,00 din, polpensio 280,00 din. Vabijo vse, da k njim organizirate sindikalni izlet.
- Apartmenti v Bašeni – Savudrija** – bivalni prostor, spalnica, otroška soba, kuhinja, kopalnica in terasa. Cena 440,00 din na dan, termini od 4. 9. dalje.
- Garsonjere – Portorož-Bernardin** – bivalni prostor s štirimi ležišči, kuhalni kotiček, kopalnica, parkirni prostor. Cena 440,00 din na dan. Termini od 14. 9. dalje.
- Garsonjere Lovran** – ena dvojna, ena štiriposteljna gar-

sonjera s kuhinjsko nišo in kopalnico, možnost ogrevanja. Cena 375,00 na dan, termini od 1. 9. dalje.

8. Počitniški dom Piran z depandanso – sedem sob s skupno 23 ležišči, kuhinja, jedilnica, terasa; v depandansi 4 osebe z 20 ležišči. Cena in termini po dogovoru.

9. Cres Miholaščica – apartmaji za 5 oseb: dnevni prostor, kuhinjska niš, TWC, spalnica. Cena 440,00 din na dan, termini po 4. 9. 1991.

10. Bungalovi na Rogli – s tremi enotami za 5 oseb; dnevni prostor, kuhinja, TWC, spalnica. Cena 440,00 din na dan, termini od 7. 9. dalje.

11. Naravno zdravilišče Lendava – vam nudi Modri program za obnovno in ohranitev zdravja; cene od 3800 din dalje – 7 × polni penzion, neomejeno kopanje, zdravniški nasveti.

12. Apartmaji na Pokljuki: velik apartma za 4 osebe – bivalni dnevni prostor, kuhinjska niša, jedilni kot, spalnica, kopalnica, velik balkon; mali apartma za 2 osebi z opremljeno kuhinjo, kopalnico in balkonom. Cena: veliki 370,00 na dan, mali 290,00 din na dan.

13. Penzion Žito-Rezka v Bohinju: tri- in štiriposteljne sobe, skupaj 16 ležišč, zelo lepa lega, možnost polpenzion ali penzion. Cena polpenzion 380,00 din; za otroke popust.

14. Atomska vas Podčetrtek – enosobni apartma z opremljeno kuhinjo za 4 osebe. Termini so desetdnevni od 28. 9. do 18. 10. Cena 450,00 din – vključene so kopališke vstopnice.

15. Čateške Toplice – Marlesove hišice za 4 osebe. Termini so desetdnevni od 28. 9. do 28. 10. Cena 450,00 din – vključene so kopališke vstopnice.

B. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO
1. Potrebujemo več počitniških zmogljivosti v Čateških Toplicah – hišice; ponudbe sprejemamo tudi iz drugih zdravilišč.

C. PRODAMO

1. **Apartma v Červarju** – velikost 22,96 m² – predprostor s kuhinjsko omaro, TWC, dnevna soba, spalnica, v nadstropju pograd za 2 osebi, balkon. Cena 529,000,00 din ali 40.000 DEM.

D. KUPIMO

- Prikolico za 5 oseb** staro do 5 let z baldahinom – cena do 40.000 din.
- Prikolico za 4–5 oseb** staro do 8 let z baldahinom – cena do 35.000 din.
- V Kranjski Gori** kupimo opremljeno garsonjero ali manjše stanovanje. Ponudbe sprejema ATRIS.

Borzni sodelavec Metod Zalar

Piše: Marija Frančeskin

Zdravstveni gordijski voz

Kriza, v kateri se je znašlo zdravstvo zaradi zmanjšane dotoka denarja in naraščajočih stroškov, je najhujša doslej. V zdravstvenih zavodih se kopičijo neplačani računi, dolгови, obresti, izgube. Zabredli so v rdeče številke, posojil jim nihče več noče dajati – preprosto ne vedo več, kako naprej.

Zmanjkuje zdravil, zaloge pohajajo, dobavitelji zdravil in sanitetnega materiala so se naveličali dajati na up, ni denarja za plače, kaj šele za druge prejemke. Samo neporavnani računi dobaviteljem za zdravila in medicinski material dosegajo 1,2 milijarde dinarjev.

Dobavitelji so zaradi tega skoraj v celoti ustavili dobavo materiala bolnišnicam, te pa nimajo niti nujnih zalog. Farmacevti opozarjajo, da bo najpozneje v tednu dni nastopilo pomanjkanje življenjsko pomembnih zdravil iz medicinskih materialov.

Pacientov pa je približno toliko kot prej oziroma še več, saj je bila letos tudi vojna in je bilo treba poskrbeti za ranjence. Računov pa doslej še nihče ni poravnal, ne takratnih ne sedanjih.

Kot vemo, se je letos celotno financiranje zdravstva preneslo na republiko. Izvirni greh je ta, da gre denar iz prispevne stopnje za zdravstvo za druge namene, predvsem vojaške, pa tudi ta, da so za to dejavnost letos namenili manj denarja, kot je bilo predvideno.

Ali je vlada naredila to tudi namenoma, da bi prisilila zdravstvo, da se bolj gospodarno organizira, zdaj ni več pomembno. Dejstvo je, da je kriza v zdravstvu vladi popolnoma ušla z vajeti, naravnost zbežljala je. Varčevalni in razni omejevalni ukrepi, ki jih ministrstvo za zdravstvo vedno znova sprejema, postajajo Blažev žegen. Prišlo je že tako daleč, da so denimo na oddelek B Onkološkega inštituta stlačili na isti hodnik moške in ženske in to z boleznijo, ki vsakega posameznika še pose-

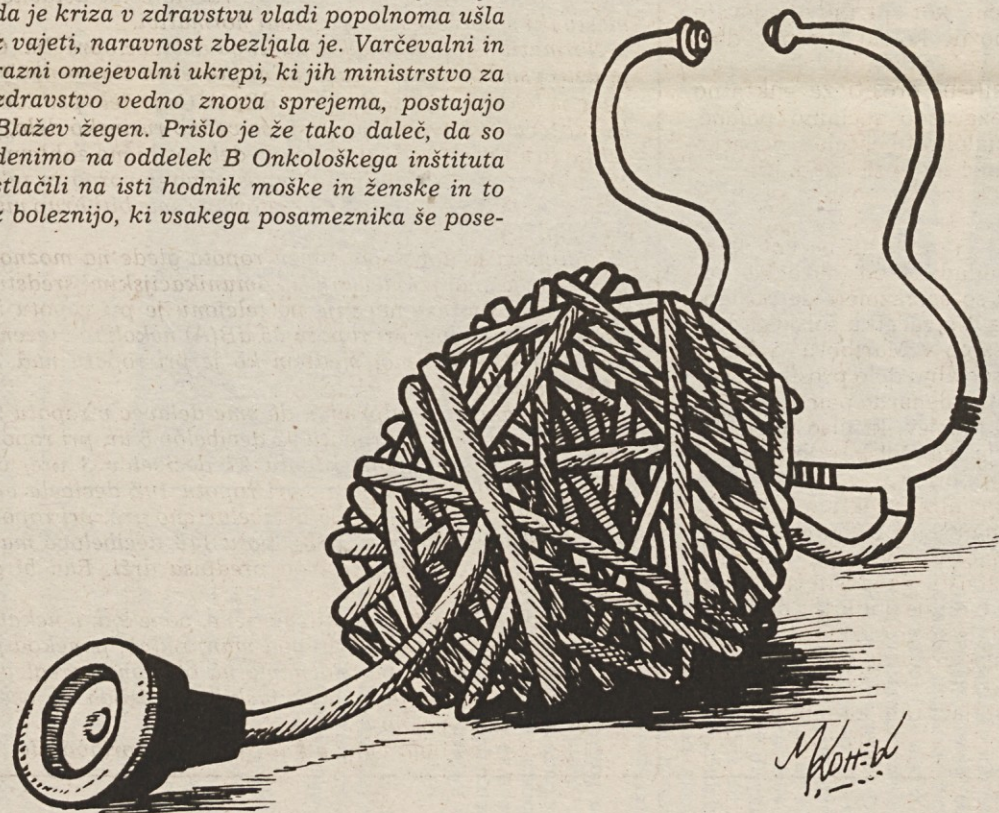
bej prizadene. Jeseniška bolnišnica je ostala brez zdravil, ki ga morajo dobiti porodnice z negativnim RH faktorjem, da lahko še drugič rodijo zdravega otroka.

Dom upokojencev v Kranju je te dni dobil dve brizgalki od 50 naročenih. In še bi lahko naštevati brez konca in kraja. Po drugi strani pa se po vogalih govori o tem, da je vlada porabila 80.000 mark za parfum Duh po lipi, ki so ga brezplačno delili na nekaterih mejnih prehodih na dan osamosvojitve. Se pravi, denar je, vprašanje je le, kako in zakaj ga trošimo.

Predstavniki oblasti ne občutijo krize v zdravstvu na svoji koži, saj obiščejo zdravnika pri stranskih vratih. Hudo pa je za druge zaposlene, ko zbolijo: delavce, matere, rakave bolnike. Ali je zaradi vsega tega kdo po nepotrebnem ali prezgodaj umrl, ne bomo nikoli izvedeli.

Nedopustno pa je, da si privoščimo takšno igranje ne le z zdravstvenimi delavci, ampak predvsem z bolniki, zaposlenimi delavci, po drugi strani pa razglasamo zdravje ko temeljno vrednoto.

Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije je te dni na svoje zahteve dobil odgovor ministrstva za zdravstvo, družino in socialno varstvo, da povsem soglaša z njimi, med drugim, da se finančna problematika zdravstva obravnava v sklopu rebalansa proračuna. Sprenevedanje brez primere.

Delegatska pobuda Dušana Semoliča

Zaradi vse težjega socialnega in materialnega položaja delavcev, zaposlenih v zdravstvu in socialnem skrbstvu, predlagam, da se na naslednjo sejo Skupščine Republike Slovenije uvrsti omenjena problematika in celovito, tudi glede na širši interes pacientov, oceni nastale razmere, in kar je najvažnejše, sprejme nujne ukrepe za preprečitev izrazito negativnih tokov na tem področju. Podoben predlog je na skupščino že naslovil Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije.

Svobodni Sindikati Slovenije

S pridnimi rokami do ozimnice

Na Slovensko KARITAS se vse več ljudi obrača po denarno pomoč za nakup kurjave, ozimnice ter ostalih materialnih dobrin.

Ljudje so pripravljeni pomagati pri spravilu poljščin, preskrbi drv in drugih kmečkih opravilih, zidarskih in obrtniških delih, z instrukcijami.

Zato smo se na Škofijski KARITAS odločili, da bomo organizirali posredovanje naslovov tistih interesov, ki bi takšno pomoč potrebovali oziroma nudili.

Za vse informacije pokličite po telefonu številka (061) 323-186 od 10.00 do 12.00 ure in od 14.00 do 15.00 ure, vsak dan, razen sobote in nedelje.

Škofijska Karitas

Nov korak v Evropo: minimalni državljanski dohodek

Zajamčeni OD odmerjajo na pamet, ne da bi upoštevali življenjske stroške

Osnutek zakona o socialnem varstvu pravzaprav v Sloveniji uvaža nekaj, čemur v zahodni Evropi pravijo minimalni državljanski dohodek. To je denar, ki ga država zagotavlja vsakemu državljanu, ki ga sam ne dosega in mu omogoča minimalno preživetje. Vsi dobro poznamo podpore, ki jih brezposelni prejemajo v zahodnih državah.

Vprašanje pa je raven dohodka, pod katero bo država priskočila na pomoč ogroženemu državljanu. Cenzusi so odmerjeni od zneska zajamčenega osebnega dohodka, ta pa se zadnje čase na Slovenskem odmerja precej na pamet in brez upoštevanja življenjskih stroškov.

Še več! Predstavniki ministrstva za zdravstvo, družino in socialno varstvo so javno pojasnili, da se pri določanju cenzusov sme upoštevati zgolj stroške minimalne hrane – tiste najcenejše. Pozabljeno pa je na stroške stanovanja, obleke in ogrevanja.

Svobodni sindikati že od sprejema zakona o zajamčenih osebnih dohodkih v decembru 1990 zahtevajo, da se postavi strokovna metodologija za določanje zneska zajamčenega osebnega dohodka, ki naj v skladu z zakonom upošteva življenjske stroške. Vlada pa o tem noče nič slišati. Kaj bo o tem rekla skupščina, ki je navsezadnje zakon sprejela?

In na koncu še ena pomankljivost sicer zanimivega os-

nutka. Državljan, potreben pomoči, bo nemara dobil občutek, da se stvari vrtijo mimo njegove volje in vpliva. Smel bo zaprositi za pomoč in molčati. Za mnenje ga ne bo nihče vprašal. O njegovih pravicah bo odločeno, sam pa se ne bo mogel pritožiti, če se ne bo strinjal z negativnim odgovorom. Zakon predvideva pogovor le v primerih, ko bo država urejala vprašanja v skladu z zakonom o družinskih razmerjih.

Premalo! Državljan naj bo subjekt in ne objekt postopkov, ki odločajo o njegovih pravicah. Tudi sicer naj država pozorneje prisluhne predlogom, zainteresirane javnosti pri urejanju vprašanj socialnega varstva.

L. B.

Poti do dela in zaposlitve

Pri založbi Panta Rhei iz Ljubljane (kadrovske organizacijske inženiring) je pravkar izšel priročnik za brezposelne in zaposlene »Poti do dela in zaposlitve«. Kot je dejal Milan Terpin, vodja projektov, gre za prvi tovrstni priročnik na našem trgu, medtem ko tujina pozna veliko podobnih knjig.

Priročnik ni prevod, ampak plod domačega znanja strokovnjakov s tega področja: Judite Bagon, Karmen Gorišek, Ivana Kežarja, Edvarda Konrada, Staneta Možine, Milana Terpina in Mirana Tivadarja. Srž vsebine je v tem, da avtorji poizkušajo ponuditi svojim bralcem celo kopico ustreznih napotil, kaj storiti, ko bodo ostali brez dela ali pa bodo s svojim delom nezadovoljni, pa tudi vsem tistim, ki jih zanima organiziranje dela, vodenje in motiviranje sodelavcev v lastnem podjetju.

V prvem delu so najprej informacije in nasveti za iskalce zaposlitve. Tisto, kar najprej in najbolj zanima vse, ki jim preti izguba dela, so informacije o neposredni socialni varnosti, ki jo zagotavlja država. Gre za razne pravice brezposelnih oseb (pravica do denarnega nadomestila, pravica do priprave

na zaposlitev in način uveljavljanja teh pravic), za napotke iskalcem prve zaposlitve.

Za marsikoga bo najbolj zanimiv tisti del priročnika, kjer je več prispevkov in vaj za samoanalizo, spoznavanje samega sebe, svojih lastnosti, zmoglosti, motivacije in interesov. Ko se posameznik dokoplje do predstave o samem sebi, si postavi vprašanje, kje in kako iskati delo, kako priti do ustreznih informacij in kako nastopiti pri zaposlitvi. Veliko praktičnih nasvetov torej.

Samozaposlovanje postavljamo v zadnjem času vse bolj v ospredje. Priročnik ponuja poti pospešenega samozaposlovanja – tako z ustanavljanjem lastnih podjetij kot novih zasebnih obratovalnic. Zato tudi prinaša kratko predstavitev posameznih podjetniških oblik, postopkov in zahtev, ki jih je pri tem treba izpolnjevati.

Zato bo priročnik zanimiv za strokovne delavce v različnih javnih službah in za bralce višjih stopenj izobrazbe, pa tudi za manj izobražene ob pomoči ustreznih inštruktorjev.

M. F.

Kam po ozimnico?

Slika: Sašo Bernardi

Kupiti ali ne kupiti, to je zdaj vprašanje

Vlada miži pred bedo

Strah pred 50-odstotno inflacijo – Gospodje, delavci so že lačni

Naši politiki, s Peterletom na čelu, že nekaj časa napovedujejo, da bo v Sloveniji padel življenjski standard kar za tretjino. Napovedi za letošnjo jesen niso torej nič kaj rožnate, a vse kaže na to, da nam bo trda predla pravzaprav pozimi. Zaradi naraščajoče brezposelnosti, padca proizvodnje, vse večjih življenjskih stroškov, ki vse bolj prehitujejo plače.

Vsi se bojijo inflacije, ki stopa med nas s čedalje daljšimi koraki. V strokovnih krogih napovedujejo rast inflacije tudi za 50 odstotkov, kar je v sedanjih razmerah tudi realno pričakovati.

Plače ostajajo zadaj

»Glede na podražitev življenjskih potrebščin in glede na to, da osebni dohodki naraščajo počasi, cene pa vedno hitreje, je pričakovati, da bo razlika med življenjskimi

stroški in plačami vedno večja,« ocenjuje Tomaž Smrekar z republiškega zavoda za statistiko. Avgusta so bile cene življenjskih potrebščin za 7,2 odstotka višje kot mesec prej. V primerjavi z lanskim avgustom so se življenjske potrebsčine podražile kar za 115 odstotkov.

V primerjavi z lanskim obdobjem so se najbolj podražila stanovanja in to kar za 136 odstotkov, sledijo kurjava in razsvetljava, kultura, hrana itd. Na republiškem zavodu za statistiko računajo, da bodo življenjski stroški naraščali mesečno od šest do deset odstotkov do konca leta.

Nekatera uspešnejša podjetja dvigujejo plače glede na rast indeksov življenjskih potrebščin. Vendar ne točno za toliko, kot se dvigujejo stroški, tako da plače v vsakem primeru realno padajo. Če pogledamo malo nazaj, je bila največja rast življenjskih stroškov v letu 1989. Takrat je bila tudi inflacija vrtoglavo visoka.

Najbolj vpliva na rast stroškov hrana, saj je njen delež v življenjskih stroških največji, več kot 34-odstotni. Drugo mesto zavzemata obutev in obleka s 15 odstotki, tretje pa promet s storitvami in sicer z 12 odstotki.

Gospodje, delavci so že lačni

Realni osebni dohodki (razmerje med osebnimi dohodki in cenami življenjskih potrebščin) so bili junija za 13,3 odstotka manjši od lanskega celotnega povprečja in za 6,8 odstotka manjši kot v letošnjem maju. Če primerjamo povprečne realne osebne dohodke v zadnjih petih letih,

bomo videli, da ti nenehno padajo.

Kljub govorjenju o zamrznitvi stečajev se zapiranje delovnih mest nadaljuje. Slovenska industrija je imela avgusta 312.101 zaposlenega, torej za 6.100 oseb manj kot julija in za 12,7 odstotka manj kot avgusta lani. Ob koncu julija je bilo v Sloveniji 75.430 brezposelnih. Denarno nadomestilo je takrat dobivalo le 19.953 upravičencev, torej le 26 odstotkov brezposelnih. Znesek denarnega nadomestila na enega upravičenca pa

Po najnovejših statističnih podatkih je gibanje osebnih dohodkov v Sloveniji julija takšne: povprečni bruto OD je bil 15.985 dinarjev, povprečni čisti OD pa 9.853 dinarjev, kar je za 9,9 odstotka več kot mesec prej. Izpolnjeni so pogoji za uskladitev pokojnin. Gre za 9,9-odstotno povišanje pokojnin od 1. avgusta naprej. Povprečna pokojnina za avgust bo tako 6.598 dinarjev (7.290 starostna, 6.022 invalidska, 5.202 družinska). Najvišja pokojninska osnova bo po novem 29.859 dinarjev, najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo pa 5.355 dinarjev. Dodatek za pomoč in postrežbo bo po novem za lažje primere 1.785, za težje pa 3.570 dinarjev.

je 4.657 dinarjev. Tudi mnogim upokojujencem, ki so še lani imeli v povprečju kar lepe pokojnine, gre zdaj za nohte. Povprečna mesečna pokojnina z varstvenim dodatkom vred je bila junija realno kar za več kot 30 odstotkov nižja od lanske za ta mesec.

Vse več je tudi delavcev, ki ob trdem delu ne dobijo poštenega plačila. Delavci dobivajo od 20 do 50 odstotkov nižje plače, kot jih predvidevajo panožne kolektivne pogodbe. Vse več je delavcev, ki so zato prisiljeni prositi za enkratno ali začasno socialno pomoč, nemalokrat iščejo denarno pomoč tudi pri sindikatih.

»Gospodje, delavci smo že lačni,« so zapisali mariborski delavci na transparent letos spomladi. A od takrat do danes so se razmere še poslabšale. Na začetku šolskega leta je samo v Mariboru v centru za socialno delo prosilo za enkratno denarno pomoč več kot 300 staršev, ki niso imeli denarja za šolske potrebščine svojih otrok.

Socialni program vlade je pomanjkljiv. Ugotavlja le probleme, premalo pa nakazuje možnosti za rešitev. Mnoge predvolilne obljube s področja sociale so se razblinile. In kar je najtežje, delavci ne vidijo izhoda iz težav in vse bolj jih postaja strah, kaj bo jutri.

Marija Frančeskin

Socialni protest s Ptuja

Rast brezposelnosti v ptujski občini je zastrašujoča: od 1877 v letu 1989 do 5500 predvidenih brezposelnih delavcev v letu 1994. Ta bo prav gotovo še večja, saj je bilo julija 1991 že 3844 delavcev brez dela. Predlagani zakon, če bodo sprejeti, bodo to število še znatno povečali. Gre za zakone o lastninjenju, zadrugah, denacionalizaciji, o skladih zemljišč.

Socialna stiska delavcev je vse večja. Enkratna pomoč iz blagajne Območnega sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Ptuj je v letu 1990 znašala 51.460,70 din. v osemih mesecih leta 1991 pa znaša že 159.855,00 din. Tudi na druge ustanove je velik pritisk za socialne in druge pomoči. Realna vrednost pokojnin iz meseca v mesec pada. Rast stroškov bivanja in komunalnih storitev je vse večja, sankcije za neplačilo (elektrika, stanarine itd.) pa vse ostreje. Delavci ob stečajih podjetij ostajajo dalj časa brez plač in so ob izgubi dela pravno slabo zavarovani.

Delovni zbor članov aktiva sindikalnih aktivistov ZSSS Ptuj predlaga in zahteva:

● Od vlade Republike Slovenije in občine Ptuj zahtevamo, da do konca letošnjega leta sprejmeta socialni program, v katerem bo nakazana rešitev obstoječih stisk delavcev in upokojujencev.

● Vladi Republike Slovenije in občine Ptuj morata izdelati program in usmeritev gospodarske politike, upoštevajoč res-

Prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Obratna ambulanta

V razmišljanju o zakonskih normativih in okolju je Bricelj v Delu zapisal, da je večina prebivalstva izpostavljena zunanjemu dnevnemu hrupu, ki dosega ali presega ciljne vrednosti.

Torej je hrupa ali ropota preveč, preveč ga je že doma, preveč ga je tam, kjer živimo

v prostem času. V nekaterih podjetjih, v nekaterih delovnih okoljih pa ga je sploh preveč.

Vsepovsod ropota. Na cesti povzročajo hrup avtomobili, motorji in še posebej mopedi. Mladina odstranjuje dušilce hrupa, kajti moped in motor, ki bolj ropota, je bolj imeniten. Tako mislijo mladi. Oblast pa nima pravega merila niti pravih ukrepov, da bi to preprečila.

Vsepovsod ropota

Dandanašnji imamo doma vse mogoče glasbene pripomočke: radio, gramofon, kasetofon, laserski gramofon, televizijo. In vse to reproducira muziko. Samo nekateri sodijo, da mora vse to biti kar se da glasno. Ali, kot radi rečejo naši mladi, da je treba vse to naviti tako, da je full. Glasno. Preglasno. Moteče. Škodljivo. Ne samo za nas. Tudi za sosede. In potem sledijo pritožbe. Godrnjanje. Sovražstvo in nerazpoloženje do sosedov. Še posebej, če so prehrupni.

Kaj pa je pravzaprav ropot? V enciklopediji je zapisano, da je ropot nezaželen, vznemirjajoč zvok (ton, šum, zven, pok, ki preseka tišino in preprečuje registriranje zvočnih valov).

Trstenjak trdi, da so nekateri ljudje bolj občutljivi za hrup kot drugi, nekateri lahko delajo samo v popolnem miru, drugim pa lahko igra ob ušesu radio ali kasetofon. Poudariti moram, da so naši normativi prirejeni tako, da pravzaprav upoštevajo delo, ki ga nekdo opravlja. Pri psihičnem ali duševnem delu moramo imeti večji mir, pri telesnem ali fizičnem delu pa lahko delamo pri večjem ropotu ali hrupu.

Tako so naši normativi taki, da je največja dovoljena raven za osem ur dela izpostavljenosti hrupa 90 dB(A). To naj bi pri večini normalno občutljivih ljudi zagotovilo zadostno ohranitev slušne sposobnosti. In če sedaj pogledamo, kakšne naj bi bile idealne razmere na delovnem mestu, ki so predpisane z našimi normativi.

Normativ je odvisen od dela, ki ga delavec opravlja. Če je delo psihično nezahtevno in ni potreben slušni nadzor dela, je lahko hrup stroja do 90 dB(A). Če je delo psihično, ki zahteva koncentracijo, pa je še vedno rutinsko delo, je lahko hrup do 70 dB(A). Če pa je delo psihično zahtevno, ki zahteva koncentracijo in neposredno govorno in telefonsko komuniciranje, pa v prostoru ne sme biti hrup višji od 55 dB(A).

Zanimiva je dovoljena raven ropota glede na možnost posrednega sporazumevanja s komunikacijskimi sredstvi. Na primer sporazumevanje po telefonu je pri ropotu 55 dB(A) zadovoljivo, pri ropotu 65 dB(A) nekoliko oteženo, pri 70 dB(A) oteženo, medtem ko je pri ropotu nad 75 dB(A) nezadovoljivo.

Ravno tako je predpisano, da sme delavec v ropotu 90 dB(A) delati 8 ur, pri ropotu 92 decibelov 6 ur, pri ropotu 95 decibelov 4 ure, pri ropotu 97 decibelov 3 ure, pri ropotu 100 decibelov 2 uri, pri ropotu 102 decibela eno uro in četrt, pri ropotu 105 decibelov eno uro, pri ropotu 110 decibelov četrt ure, pri ropotu 115 decibelov manj kot četrt ure. Le kdo se tega predpisa drži. Rad bi ga poznal.

Pri nas so jakosti ropota izmerjene, ponekod, v nekaterih podjetjih bolj redno, drugod manj redno, ponekod pa sploh ne. Posledice pa spoznamo na obdobjih pregledih ali pa na žalost šele na invalidskih komisijah ob oceni preostale delazmožnosti.

O posledicah dela v hrupu ali ropotu pa prihodnjič.

nico, da sta le delo in pošteno plačilo zanj, trdna podlaga za socialno varnost delavcev in upokojujencev.

● Delavcem in upokojujencem se mora omogočiti soupravljanje, soodločanje, saj bi s tem pomagali gospodarstvu, pokojninskemu in zdravstvenemu skladu k boljšim rešitvam, za kar imamo dobre primere v državah razvite Evrope. Nesprejemljivo je, da se delavce izrinja iz soupravljanja.

● Kolektivnih pogodb se je treba dosledno držati, saj je Jugoslavija podpisnica mednarodnega sporazuma s tega področja. Zahtevamo tudi, da se čimprej sprejme kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti.

● Zakonodaja o stečaju podjetij mora biti čimprej dopolnjena in sprejet ustrezen zakon Republike Slovenije za zavarovanje delavcev in njihovih družinskih članov.

● Povečati se morajo zajamčeni osebni dohodki in minimalne pokojnine. Država mora zagotavljati zajamčeni osebni dohodek do 18. v mesecu.

● V novi zakonodaji s področja zdravstvenega in socialnega varstva je treba zagotoviti takšno temeljno zdravstveno zavarovanje, ki ne bo prizadevalo delavca in upokojenca z nizkimi dohodki in dolgotrajnim njihovega življenja ne bo odvisna od debeline njihovega žepa.

● Posebej opozarjamo na socialne probleme delavcev in upokojujencev v družbenih stanovanjih, ki jih bo prizadela nova stanovanjska zakonodaja.

V Jugoslaviji je že okoli 40 odstotkov prebivalstva na meji siromaštva ali pa živi v popolni revščini. Po ocenah je takšnih v Sloveniji približno tretjina. Življenjski standard z izjemo dveh, treh let, pada že od leta 1979. Obiti so še bolj črnogledi. Če se vojni spopadi ne bodo umirili in se bodo politične razmere še bolj zapletle, ni izključeno, da bo družbeni proizvod države v primerjavi z minulim letom manjši celo za 40 milijard dolarjev. Mesečni padec proizvodnje pa bi lahko dosegel celo 50 odstotkov. In še: v času od lanskega decembra do avgusta so se cene na drobno povišale v Sloveniji za 78,3 odstotka, v vsej Jugoslaviji pa za 75,2 odstotka.

V naravnih zdraviliščih vse manj delavcev

Zdravje in preventiva postajata privilegij petičnežev

Znano je, da sodijo slovenska naravna zdravilišča tako po kakovosti in strokovnosti medicinskih storitev kot tudi po drugi ponudbi – brez katere ni ne takšnega ne drugačnega turizma – v zgornji del evropske ponudbe. V tem sta čar in mamljivost naših naravnih zdravilišč. V vsestranski kakovosti in storitvah, ki so pisane na kožo gostov.

Zato ni naključje, da je ta del turističnega gospodarstva od nekdanj korak pred našo klasično turistično dejavnostjo, tako po izkoriščenosti zmogljivosti kot tudi po ustvarjenem dohodku. Ena najpomembnejših kart zdraviliškega turizma namreč je, da pravzaprav ne pozna mrtve sezone. Njegovo usodo ne kroji letni časi in vreme, temveč pestra in kakovostna ponudba, ki je za goste vedno mikavna. Tudi v hladnih mesecih, tudi ob najbolj nemogočem vremenu.

Tujcev, kajpak, le še za vzorec

Seveda nasilno reševanje jugoslovanskih problemov, ki je še bolj osiromašilo že tako obubažno gospodarstvo, ni prizaneslo tudi paradnemu konju naše turistične dejavnosti. Ne samo to, da si tuji ne upajo k nam, tudi domači ljudje imamo vse manj možnosti, da bi si lahko privoščili tisto, kar nam gre in kar bi si pravzaprav morali, če bi lahko živeli, delali in zaslužili vsaj približno tako kot v belem svetu.

No, lansko leto, ko se je naše turistično gospodarstvo že utapljalo v rdečih številkah in smo imeli še manj gostov kot leto prej, je obisk v naših naravnih zdraviliščih še vedno naraščal. Več je bilo tujih in tudi več domačih gostov. Med slednjimi je bilo iz meseca v mesec več samoplačnikov. Napotnico je imel le še vsak četrti obiskovalec zdravilišča.

Pa letošnje leto?

»Julija so imela slovenska naravna zdravilišča v primerjavi z letom prej le tretjino toliko gostov. Tujcev skorajda ni bilo...«, pravi magister Rudi Rumbak, sekretar Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč. »V času vojne so bile zmogljivosti izkoriščene komaj 10-odstotno. Precej spodbudnejši je bil avgust.

Kar tri četrtine zmogljivosti smo vnovčili, to pa niti ni tako slabo. V nasprotju s prejšnjimi leti so prevladovali domači gostje. Tujcev je bilo le 7 odstotkov 93 pa domačih ljudi, med njimi 89 odstotkov Slovencev in 7 odstotkov Hrvatov. Od tujcev smo gostili tretjino Avstrijcev, četrtino Italijanov in petino Nemcev... Med zdravilišči, ki so imela letošnje poletje največ dela, je

potrebno omeniti Atomske Toplice, Strunjan in Šmarjske Toplice...«

Ko sem se pred slabima dvema tednoma mudil v Rogaški Slatini, zaposleni

v zdravilišču niso imeli pravega razloga za dobro voljo. Zasedeno so imeli le petino

Ja, lepo, zelo lepo je v veliki večini naših naravnih zdravilišč. Toda, če je človek reven kot cerkvena miš, in to slovenski delavec zagotovo je, potlej v zdravilišču nima kaj iskati. Srečnežev, ki bi jim podjetje plačalo preventivo, je, žal, iz meseca v mesec manj...

Brca mestne vlade slovenskemu športu

Pokončna drža ali pljuvanje v svojo skledo?

Kot vemo, bo ljubljanski izvršni svet predlagal mestni skupščini, naj ne podpira več tistih športnikov in društev, ki bodo nastopali v tujini pod jugoslovansko zastavo, dokler v Jugoslaviji kršijo človekove pravice. Izvršni svet tudi hoče, da skupščina ne daje več denarja športnikom, ki nastopajo v jugoslovanskem sistemu tekmovanj, v katerem ni mogoča udeležba tekmovalcev iz vse Jugoslavije, tudi s Kosova in Hrvaške. Denar, ki je bil namenjen tem športnikom in društvom, naj bi dobili tisti, ki tekmujejo pod slovensko zastavo in tako prispevajo svoj delež k promociji Slovenije. Ljubljanska vlada meni, da se bo »pokončna drža« slovenskih športnikov kmalu obrestovala... Tako mestna oblast. Pa stroka?

Predstavniki Športne zveze mesta Ljubljane, ki so za omenjene predloge izvedeli iz časopisov (!), se tej brci ne morejo načuditi. Pravijo, da so predlogi v nasprotju s stališči Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije in Športne zveze Slovenije, ki govorijo o tem, naj slovenski športniki, dokler ne bosta dogovorjena in pojasnjena položaj mlade slovenske države in članstvo slovenskih športnih zvez in združenj v mednarodnih športnih federacijah, še naprej nastopajo doma in v tujini kot člani reprezentanc Slovenije in Jugoslavije. V tem prehodnem obdobju Republike Slovenije je to edini način, ki omogoča slovenskim vrhunskim športnikom nastopanje na uradnih tekmovanjih v tujini. Vemo

namreč, da je sodelovanje na tekmovanjih evropskega in svetovnega ranga za zdaj mogoča le v okviru jugoslovanskih reprezentanc in da so možnosti za samostojno slovensko nastopanje še zelo oddaljene.

Nerazumljivo je, da se prav v Ljubljani, kjer je skoncentriran slovenski vrhunski šport, sprejemajo sklepi in ocene, da je nastopanje naših športnikov v mednarodnem prostoru nemoralno dejanje. Saj verjetno ni potrebno dokazovati, da so prav vrhunski športniki tisti, ki so pri promociji Slovenije odigrali v mednarodnem prostoru neprecenljivo vlogo. Pomenijo poteze mestne vlade postopno odpravljanje vrhunškega športa v Ljubljani pa tudi v Republiki Sloveniji – se

svojih zmogljivosti, kar je za konec poletja in začetek jeseni vse prej kot spodbudno. Danes je že bolje.

»Od 1250 ležišč imamo v drugi polovici septembra zasedenih 650, to je dobro polovico svojih zmogljivosti. Šestino imamo tujih gostov. Od domačih gostov je 80 odstotkov Slovencev in 20 Hrvatov...«, nam pove Franc Krizan, vodja prodaje. »Med našimi gosti je vse več samoplačnikov in manj tistih z napotnicami. Saj vemo, kako je v našem zdravstvu in koliko je še ostalo podjetjem za standard svojih delavcev...«

Predrago za običajnega smrtnika

Vemo, žal. Za preventivo, kurativo, za oddih in rekreacijo je denarja iz meseca v mesec manj. Če so še pred časom nekatere delovne organizacije kar na veliko pošiljale delavce v najrazličnejša naravna zdravilišča, je dandanes tega bolj malo, lahko bi dejali tu pa tam komaj za vzorec.

»Še prihajajo k nam ljudje iz podjetij, vendar predvsem poslovneži, menežerji...« pravi Franc Krizan. »Seveda le iz tistih okolij, ki še imajo kaj pod palcem. Mnogi so se morali tej obliki standarda odpovedati, ne pa čisto vsi. Tako nas obiskujejo še vedno ljudje iz Intertrada, Ljubljanske banke, Maximarketa, celjskega Cetisa...«

Če že ne moremo trditi, da so slovenski delavci v naših naravnih zdraviliščih bolj bele vrane kot stalni gostje, pa lahko z gotovostjo zapišemo, da se preventivni rekreaciji tistih, ki bi jo bili najbolj potrebni, ne obeta nič dobrega. Podjetja teh izdatkov preprosto ne zmorejo več, takih delavcev, ki bi si lahko sami plačali teden ali dva zdravega življenja pa, žal, ni veliko.

Res je, da je med obiskovalci slovenskih naravnih zdravilišč iz leta v leto več samoplačnikov. To je razveseljivo. Po drugi strani pa je treba povsem naravnost povedati, da si lahko privoščijo ponudbo zdravilišč le tisti, ki zelo dobro zaslužijo. Za penzion v objektu kategorije B je treba v Rogaški Slatini odriti 440 dinarjev. To je spodnja meja. V hotelu Sava, na primer, velja penzion 760 dinarjev, v Donatu 1060...

Ugibanja, kdo si to lahko privošči in kdo si ne more, so torej odveč. Vsi tisti z navadnimi plačami, ki smo daleč od zaprtih kuvert in tajnih prejemkov lahko o mikavni ponudbi naših naravnih zdravilišč le – sanjamo.

Andrej Ulaga

sprašujejo predstavniki Športne zveze mesta Ljubljane?

Tudi pri Fakulteti za šport pravijo, da politične odločitve, pri katerih stroka nima besede, ne pomenijo nič dobrega. Takole menijo člani pedagoško znanstvenega sveta:

»Če bi slovenski vrhunski šport izpadel iz mednarodnih tekmovanj, bi izgubil vrsto sponzorjev. Pa ne le to. Številni organizacijsko-strokovni argumenti opozarjajo na težavnost vračanja na mednarodno športno prizorišče bodisi posameznikov ali novih generacij. Strinjamo se s stališči, da je vrhunska športna ustvarjalnost del narodove identitete in izsek njegove materialne in duhovne kulture, brez katere bi samostojna Slovenija vstopila osiromašena v Evropo, na svetu pomemben del državne »izkaznice«. Razvrednotiti to izkaznico bi pomenilo poseg v tisti del narodovega tkiva, ki ponuja enega (naj)močnejših elementov in medijsko najbolj podprtih oblik uveljavljanja mlade države v svetovni družini.

Ob sklepu ljubljanske mestne skupščine, ki je bil

sprejet brez sporazuma s športniki in športnimi organizacijami, gre vsekakor za nedemokratečen poseg, ki bi utegnil postati vzorec za podobne poteze na drugih področjih družbenega življenja, kar vse bi bil hud udarec mladi demokraciji. Seveda lahko izključitev športnikov iz njihovega tekmovalnega sistema pomeni trajno izgubo njihove športne forme, ki so si jo pridobili z dolgoletnim trdim delom.

Ob tem se torej postavlja pred mestno skupščino drugačno formulirano stališče, kot so ga navedli njeni organi. Ali smo v mestu za vrhunski šport in s tem za pomembno prvirno narodove kulture ali ne. Na politiko gotovih dejstev brez zadostne argumentacije zagotovo ne bi smeli več pristajati, če nečemo, da bi se nam mostovi dobesedno in metaforično še naprej rušili.

Tako stroka. Komentar? Ni potreben. Ugotovimo lahko le, da imajo mnogi v naši družbi demokracijo še vedno le na jeziku. Seveda se mladi slovenski državi ne obeta nič dobrega, dokler bo politika ukazovala stroki in denar naroda delila izključno po svojih merilih.

A. U.

5
MILIJONOV
DIN

20 X
ZX

5 X
200.000
DIN

CENA
KARTICE
50,00
DIN

ŽREBANJE
27. 10.
1991

Katera zaveza vodi v Evropo (3.)

Domovina je ena

FELJTON

Osvobodilna ali državljanska vojna?

Snovalci NSZ v svoji izjavi za javnost o stališčih RO ZZB NOV Slovenije trdijo, da borci »izhajajo iz ideologiziranega koncepta slovenskega medvojnege dogajanja. Namesto da bi opazovali čas in sledili razvoju, uporabljajo bojne koncepte iz časov spopada in tako občutno zaostajajo za spoznanji, ki (da) so se medtem uveljavila v družbi.« Ali res, gospod Drobnič? Seveda bodo o tem svoje rekli nepristranski zgodovinarji, že zdaj pa je jasno, da je vzrok za ta »nova spoznanja« iskati predvsem v aktualni politični potrebi (desnega) demokrščanskega dela Demosa, ki hoče »spreobrnjenemu« ljudstvu ustvariti prived »zgodovinske zmage«, ki je bil v resnici popoln zgodovinski poraz. Akterji teh novodobnih »spoznanj« pa so pri svojem delu tako nespretni, da bi se kakemu čarovniku tipa Svengalije prav smilili.

Sedanja presoja dogajanj med drugo svetovno vojno, vloge NOB in slovenske domobranske vojske v njej mora temeljiti na »dejstvih in logiki«. Tej zahtevi bo v nadaljevanju razprave ustreženo. Se več: menim, da nad veljavo zgodovinskih dejstev (raziskovanjem, da se do njih pride) ni mogoče razglašati nikakršnih moratorijev – tudi v imenu »moralnih zahtev« – da prenehajo medsebojni spori ne, s čimer se Izvršni odbor NSZ slovenski javnosti opravičuje, da se ni na izjavo borcev (zaradi vojnih razmer v Sloveniji) takoj odzval.

Objektivna zgodovina (zgodovinarji) ne prizna (ne smejo priznati) moralnih in vojaških vrlin le eni strani kakor tudi ne odpustkov za poraženo stran (če naj bo zgodovina res objektivna). Tudi zgodovinska resnica je lahko – tako kot domovina – le ena sama!

Uporabimo zdaj ob takšnem mojem prepričanju logiko, oglejmo si zgodovinska dejstva (po presoji nekaterih naših zgodovinarjev in javnih delavcev)! Najprej bo navedena trditev (stališče) Izvršnega odbora NSZ, nato besedila, ki vsebujejo odgovore nanja. Izvršni odbor NSZ v svoji izjavi piše:

»V skupščini je bil slovesno proklamiran konec državljanske vojne. To implicitno pomeni, da je državljanska vojna dejansko bila, kar za objektivnega opazovalca sicer nikoli ni bilo sporno. Teza o državljanski vojni ali o obliki državljanske vojne je danes sprejeta kot izhodišče tudi pri večinskem delu zgodovinske vede, ki je bila do sedaj ideološko vodena. S priznanjem državljanske vojne pa se politični in moralni parametri nastopajočih sil popolnoma spremenijo.«

Iz te izjave je (logično) razvidno, da njeni avtorji ugotovitev o državljanski vojni v Sloveniji med drugo svetovno vojno izpeljujejo iz stališča naše (Demosove) republiške skupščine, kar da jim daje nove »politične in moralne parametre« za oceno v njej »nastopajočih sil« (Kakšen pozik!). Ti novi »parametri« so sestali tako njihova politična in moralna podlaga ter možnost za uresničitev glavne naloge, ki so si jo zadali: za rehabilitacijo vseh, ki so se med vojno bojevali s komunisti na strani okupatorja.

Ali je s pomočjo novih »parametrov« za prevrednotenje slovenske medvojne zgodovine res možno spreminjati zgodovinska dejstva? Namesto odgovora na to vprašanje – tri ocene na temo: osvobodilna ali državljanska vojna.

Nikoli več stare Jugoslavije!

Ljubo BAVCON, pravnik: »Vse skupine in posamezniki, ki so se leta 1941 združili v OF, so to odločitev sprejeli zaradi dveh enako-

vrednih pogojev. Najprej so to odločitev sprejeli seveda zaradi osvoboditve in ohranitve nadaljnje obstoja slovenskega naroda, hkrati pa z jasno odločitvijo, da naj iz tega boja nastane nova, pravična, demokratična in ljudska družba in država. Jasno je, da so bile predstave o tej novi družbi in državi zelo različne, pa vendar so imele minimalni skupni imenovalec: ne več stare, gnile, skorumpirane itd. kraljevine. Pri tem je znano, da so vse skupine in posamezniki, ki so se združili v OF, že pred vojno sodelovali ali vsaj simpatizirali s Komunistično partijo Slovenije, in prav zaradi nove družbe, ki naj nastane po zmagi, so se pozivu Partije tudi odzvali. Spričo tega je bilo neizogibno, da so se na drugi strani zbrale vse reakcionarne in protikomunistične sile, ki so se bile v boju proti množičnemu, ljudskemu gibanju za nacionalno in socialno osvoboditev pripravljene povezati tudi z najbolj črnim hudičem. Razen nekaterih fašistično in nacistično usmerjenih izjem večina voditeljev kontrarevolucije ni imela kakšnega posebnega veselja z narodnim izdajstvom; toda razredi, ideološki in politični interesi so bili pač odločilni. Tu govorim seveda o voditeljih kontrarevolucije ne pa o neopredeljenih, ki so imeli najrazličnejše vzroke za to, da se niso pridružili NOG, med njimi, po pravici ali ne, tudi tega, da se je KPS identificirala z notranjo in zunanjo politiko Sovjetske zveze tudi potem, ko so v svet prodrla vesti o monstrozni procesih in množičnih pregonih ljudi in po znamenitem paktu s Hitlerjem.«

Služenje okupatorju je narodno izdajstvo!

Ivan KRIŽNAR, zgodovinar: »Povsem neutemeljeno je kakršno koli opravičevanje sodelovanja belogardistov in domobrancev s fašističnim okupatorjem z zahtevo po demokratičnosti, pa čeprav se politična emigracija pri tem sklicuje na utemeljenost razlik med kolaboracionisti oziroma Osvobodilno fronto, ki je enostavno označi s komunizmom. Povsem neutemeljeno je kolaboracijo iz idejnih razlogov povezati z ateističnim nacizmom v imenu zaščite vere pred brezbožnim komunizmom. Tudi ni mogoče opravičevati, še manj pa primerjati idejne, politične in nacionalne agresivnosti fašizma s stališči in dejavnostjo slovenskih komunistov, ki so terjali in tudi razvijali enotnost slovenskih rodoljubov v narodnoobrambni in narodnoosvobodilni vojni ter enakopravnost med ljudmi in narodi. Reči hočem, da sodelovanja z okupatorji ni mogoče opravičevati z razrednimi in idejnimi vzroki, posebej še, ker so komunisti s svojo dejavnostjo in borbennostjo prepričljivo ovrgli obtožbo svojih političnih nasprotnikov, da so anaci-

onalni in da jim narodnost ničesar ne pomeni. Nacistični okupator tudi med svojimi sodelavci slovenske narodnosti ni dopuščal ne nacionalnega, ne socialnega in ne političnega nasprotovanja. Podredil si jih je v političnem in policijskem pogledu. Oboroženih formacij, pa naj bodo to belogardistična Prostovoljna protikomunistična milica v službi italijanskega okupatorja ali domobranstvo v službi nemškega okupatorja, ni mogoče opredeliti kot vojaške enote, pač pa kot prostovoljne pomožne policijske enote, ki jih je okupator ustanovil z edinim namenom, da mu pomagajo zatreti narodnoosvobodilno gibanje slovenskega naroda in ohraniti fašistično oblast nad Slovenci, ki jih je nameraval kot narod uničiti.

To policijsko službovanje okupatorju je temeljilo na protikomunizmu, pri nekaterih domobranci tudi na protifašizmu, pa tudi na raznih ugodnostih, ki sta jih okupatorja dala kolaborantom. Prizadevanja za pridobitev teh privilegijev na škodo svojega naroda kakor tudi sodelovanje z okupatorji za ohranitev družbenoekonomskih privilegijev so nedemokratično in nemoralno in hkrati narodno izdajstvo.

Vsak napadalec in osvajaalec, vsak okupator je sovražnik zaslužnjene naroda. Fašistični okupator pa je bil s svojo protidemokratično in imperialistično politiko, nasiljem in totalitarnostjo še toliko bolj.«

Svetovni spopad ni potekal med komunizmom in protikomunizmom

Draga Ahacić, publicistka: »Vsak narod, ki je napaden ali okupiran od sovražnika ter življenjsko ogrožen – in to smo Slovenci v pretekli vojni nedvomno bili – nima samo pravice, ampak tudi dolžnost, da brani svoj obstoj, da se upira sovražniku, pa tudi vsakomur, ki hoče ta njegov upor preprečevati. Načelni očitki in obtožbe glede medvojne obnašanja torej lahko zadevajo tiste, ki ne samo da niso ničesar storili zoper sovražnika, ampak so, nasprotno, škodovali odporiškem gibanju in ga celo z orožjem zatirali...«

Zato je nesmiselno govoriti o NOB zgolj kot o revoluciji oziroma državljanski vojni, o domobranstvu pa kot o moralno enakovredni protirevoluciji, ko pa osrednji, svetovni spopad, ki je pri njem sodelovalno odpomniško gibanje, ni potekal med komunizmom in protikomunizmom.

Medtem ko se je OF borila proti okupatorjem, so se domobranci in njihovi predhodniki borili zoper komunizem in komuniste in za slovensko domovino tako, da so okupatorjem izdajali pripadnike OF, jih zapirali ter predajali gestapu, v očistevalnih akcijah in hajkah zoper partizane s fašisti ali esesovci napadali ne samo partizane, ampak strahovali tudi civiliste, jih mučili, pobijali in jim požigali hiše, skratka počeli vse tisto, kar očitajo partizanom in kar navajajo kot vzrok za svojo protirevolucijo. Hkrati pa so čakali, da jih osvobodijo zavezniki, da bi nato kot slovenska narodna vojska (SNV) od nacistov prešli na stran Angležev in navsezadnje z njimi skupaj obračunali s komunisti, to je slovenskimi partizani in zatrli revolucijo, ki je ogrožala njihovo last in oblast.«

Naprodaj 230.000 družbenih stanovanj

Lastno stanovanje že za majhne denarje

Zbor združenega dela in zbor občin republiške skupščine sta že sprejela predlog za izdajo novega stanovanjskega zakona z dopolnili. Če ga bo tudi družbenopolitični zbor, bo sledilo usklajevanje, po katerem si morda že na prihodnji skupščinski seji, ki je napovedana za 26. septembra, lahko obetamo, da bo ta zakon (prvi med zavrženimi predlogi lastninskih) končno pod streho.

Po ocenah pristojnega slovenskega ministrstva naj bi vsaj polovica dosedanjih imetnikov stanovanjske pravice – teh pa je na Slovenskem okrog 230.000 – stanovanja odkupila. Novi zakon ponuja nadvse ugodne pogoje odkupa, pravico do njih pa bo mogoče uveljaviti v dveh letih po sprejemu novega zakona.

Lastniki stanovanj (podjetja, občine, država...) bodo po novem na zahtevo imetnika stanovanjske pravice stanovanja morali prodati.

Po 113. členu predloga stanovanjskega zakona bodo družbena stanovanja razen za imetnike stanovanjske pravice z njihovo privolitvijo naprodaj tudi za njihove ožje družinske člane. Dosedanji imetnik stanovanjske pravice ima pri nakupu popust v višini 60 odstotkov od vrednosti stanovanj – če plača stanovanje v celoti ob podpisu pogodbe – oziroma 30 odstotkov od vrednosti stanovanja, če stanovanje odkupi obročno. Pri izračunu vrednosti stanovanja se najprej odšteje njegov lastninski delež, to je lastna udeležba in lastne na-

ložbe, opravljene s soglasjem lastnika, ki se izražajo v povečani vrednosti stanovanja.

V 60 dneh po podpisu kupoprodajne pogodbe bo moral kupec plačati polog v vrednosti 10 odstotkov od pogodbene vrednosti stanovanj. Preostali znesek bo odplačljiv obročno, in sicer v 20 letih.

Stanovanje bo mogoče odplačati tudi prej, za vsako leto pa bo imel kupec dodaten popust v višini 1,5 odstotka pogodbene vrednosti stanovanja.

Odplačilo stanovanja v enkratnem znesku bo kupcu (imetniku stanovanjske pravice, uporabniku ali njunim ožjim družinskim članom) prineslo še druge ugodnosti. Že zato, ker R Slovenija že vse predolgo čaka na denar občanov, ki je (pri komer že je ali je še) v nogavicah. Zato pri odkupu kar 60-odstotni popust od vrednosti stanovanj – vendar le pod pogojem, da sedanji stanovalec v najemnem stanovanju ne proda pred dokončnim plačilom pogodbene cene.

Do dodatnega popusta ima pravico tudi tisti kupec, ki želi privedčasno odplačati stanova-

nje in to izjavi ob sklenitvi kupoprodajne pogodbe. V tem primeru se pogodbena cena zmanjša za 1,5 odstotka za vsako leto hitrejšega odplačila stanovanja, vendar največ za 28,5 odstotka pogodbene cene. Prav tako je do tega dodatnega popusta upravičen tudi kupec, ki se odloči za predčasno odplačilo po že sklenjeni kupni pogodbi.

Zakon ima svojo logiko, čeprav ne bo pravično uredil odpravljanja družbene lastnine na tem področju. Tako ne bo nikomur upošteval povračila za vplačane stanovanjske prispevke v preteklih letih, pa tudi ne priznaval drugih upravičenih popustov pri prodaji družbenih stanovanj. Dejstvo, da je bil v Sloveniji zgrajen ves povojni stanovanjski sklad na osnovi medsebojne solidarnosti vseh zaposlenih, v zakonu ni obveljalo.

In tako bodo spet na boljšem tisti, ki se jim je v času zaposlitve uspelo dokopati do stanovanjske pravice in bodo zdaj lahko kupili stanovanje dokaj pod tržno ceno. In kaj bodo na to rekli tisti, ki niso »imetniki« te pravice, ki niso prišli do družbenega stanovanja, marveč so ga vso delovno dobo vplačevali za druge? Kje je zdaj njihov denar, kdo ga spravlja v žep?

V. B.

Stanovanjska razmerja po novem

Kako poceni do svojega stanovanja

Včasih smo rekli: moje sanje – lepo stanovanje. Zdaj lahko rečemo: lastno stanovanje že za majhne denarje. Z majhno, toda bistveno razliko, to niso več sanje, temveč prijetna realnost. Samo en pogoj je, da boste uresničili svoj veliki življenjski cilj – temeljito poznavanje novega stanovanjskega zakona, posebej tistega dela, ki vsebuje določbe o nakupu družbenega

stanovanja. Zelo važno za vas je, da boste znali zbiti ceno »svojega« stanovanja na minimum. Kako boste to naredili, vam bo povedala knjižica »STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM«. Cena 230 dinarjev ni nič v primerjavi z možnim prihrankom. Kajti, če je kdaj veljalo, velja v tem primeru: mnogo ve, kdor ve, kje najti, kar ne ve.

IMATE STANOVANJE? NIMATE?

V OBEH PRIMERIH JE NOVA BROŠURA ZA VAS!

NOVO – PRED IZIDOM – NOVO – PRED

● Stanovanjski zakon ● Kako odkupiti družbeno stanovanje ● Kako urejati najemna razmerja s stanodajalcem ● Kdo upravlja stanovanja ● Kakšne pravice imajo vaši potomci pri razpolaganju s stanovanjem

To in še več boste zvedeli v novi brošuri

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM, v kateri bo objavljen stanovanjski zakon s komentarjem in primeri, kako urejati posamezne pravice. Cena 230 dinarjev.

Naročila pošljite na: ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: 321-255, 110-033, 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izvod(ov) brošure STANOVANJSKA

RAZMERJA PO NOVM. Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v 15 dneh po prejemu knjig
2. Naročeno pošljite po povzetju
Op.: Telefonsko naročene knjige pošiljamo po povzetju.

Žig

Podpis naročnika

No, zdaj je čas, za uverturo v tiho opozorilno stavko!

Brez iluzij

Iz tovarne dim poševno se suklja.
Kot s pogorišča.
Nekje v notranjosti zamolklo zadrda,
nato ropot še z južnega dvorišča.

Jutri bodo stali.
Za stroji nemo celo uro.
So pač predolgo verovali...

No, zdaj je čas za uverturo
v tihi, opozorilni štrajk,
da bi s svojo proceduro
zapel enkrat še njihov CAJG.

Saj... Vse manjši je obrok
doma in tu. Pa socialna...
Potem pa kup dolgov še in otrok
in vse bolj prazna je scefrana cajna.

Nič več nasmeh.
In tistih pravih tovariških besed.
Le kletev še, čeprav je greh,
a kaj, ko v srcu je le srd in led.

Tovarna. Dim poševno se suklja
v turobno jutranje nebo.
Sled sonca utira pot skozi meglo...

Danes v njej še glasno ropota.
Stroji težko hropejo, ječijo.
Trudni so. Kot oni, ki jim pot curlja.
Da nekako preživijo...

Branko Zupanc

Prva nagrada 5.000 din
Nočni program Radia Slove-
nija Dušan Mirić, Bled, Ljub-
ljanska 28, 64260 Bled.

Druga nagrada 3.000 din Pi-
škoti za Gregorja R.P. (pro-
simo za naslov).

Tretja nagrada 2.000 din
Upokojenka Barica Smole, C.
Gubčeve brigade 4/a, 86210
Trebnje.

Tako, prva serija nagrad je podeljena. Toda...

Odprt natečaj v DE teče naprej, za zgodbe, pripovedi, razmišljanja, zelo veseli bomo humoresk in satir.

Skratka, vrzite na papir vse, kar vam leži na duši in še naprej pošiljajte na naslov DE, časopis slovenskih delavcev, Ljubljana, Dalmatinova 4/III.

Da pa ne bo vse tako lepo, vas moramo, dragi sodelavci, vendarle malce pokarati – ne bomo več usmiljenega srca in za prmej ne bomo objavljali prispevkov, ki presežejo 60 tipkanih vrstic.

Tudi tisto o anonimnosti velja še naprej. Če ste bolj skrivnostne narave, nas pač opozorite, svetujte psevdonom, a ne pozabite napisati imena, priimka in naslova. Časi so hudi in vsak honorar menda prav pride.

Naslednje nagrade bo naša komisija podelila tam nekje okoli božiča.

Dotlej pa vam bomo ob prispevkih hvaležni tudi za kakšen nasvet, napotek in seveda kritiko.

Hvala in veselo na delo
Uredništvo

Relacija

Relacija med državo in ljud-
stvom
družino in družbo
moškim in žensko
starši in otroki
kolegi in prijatelji
ljubimci in delavci
naravo, človekom in tehniko
farmacijo in tehtnico
mačko, miško in psom
volom in plugom
in lastovico, ki na nebu šviga
po funkciji v naravi lovi rav-
notežje
črve in muhe lovi
mlade lastovke zvali
potem pa gredo spet v tople
kraje
ko letijo na jug
jih nekatera ljudstva lovijo
imajo jih za raguje
nekatera pa le pridejo
da lahko naslednje poletje
spet pridejo k nam.

Relacija je lahko
posredna ali neposredna
ta pa več prinaša

Kaj pa stavka? To ni nič drugega kot neposreden odnos, čeprav je grob.

Kar čutiš dražljaj pošten
pa naj bo prijeten ali ne
je pa draž
z jasno sliko
in z jasno relacijo
podkrepljena.
Kaj pa štrajk?
To ni nič drugega,
kot neposreden odnos
čeprav je grob.

Ali niso tudi generalske roka-
vice grobe?
Ne bom molčal
povedal bom...
ker bolečina je tudi življenje
to je razelektritev
ko se razelektriš
neposredno v bistvu
za boljši jutri.

Jože Puc

Popoldanska obrt

Toplo jesensko sonce je ogrevalo zatišno teraso hotela v Dubrovniku. Bila je že druga polovica okto-
bra. Legla sem na ležalnik in prepustila mokro telo
soncu. Počasi je srkalo slane kapljice z moje kože.
V mišicah sem čutila prijetno utrujenost, saj sem
pravkar priplaval z Lokruma. Ni mačji kašelj tako
plavanje na Lokrum in nazaj. Ne za mojo zasedenost.
Ampak plavanje spada med onih pet dejavnosti, pri
katerih tudi uživam zraven. Malo me je zapekla vest,
ko sem pomislila, da v Ljubljani dežuje, da se zjutraj
vlečejo nad mestom zoprne smogaste megle, da so
moji otroci sami doma, jaz pa takole lenarim na
toplem soncu juga. Dopovedovala sem si, da sem tu
zaradi zloma noge, da v nobenem bazenu doma ne bi
mogla mojega gležnja takole razgibati. Kaj mi je že
rekel zdravnik: »Plavati, plavati in še enkrat pla-
vati.« Zelo rada sem ga ubogala. Kar pa se otrok tiče,
kaj vse si bodo v življenju lepega privoščili, pa jih ne
bo nič motilo, da tega ne delijo z mamo. Ko sem si
takole izprašala in umirila vest, sem se predala uživa-
vanju.

Obrnila sem se na trebuh in se zagledala na morskog
plan. Vetrč je srebrno kodral morje, bilo je, kot bi
nevidna sila stresla čeber srebra. To si moram shrani-
ti v spomin! Za hude čase. V težkih trenutkih
sprožim spomin na kaj lepega in realnost ne boli več.
Tako je, kot bi s kosom toplega, dišečega, pravkar
pečenega kruha prenal lakoto. Zato si tole morje
s temeljito natančnostjo skladiščim v spomin. Koža
me prične ščemeti, zato vstanem, da se namažem.
Takrat ga zagledam. Ves mlad in lep, ogorel od
sonca, v bleščeči belini svoje srajce in hlače je stal na
stopnicah in se oziral po terasi pod seboj. Tudi sama
se ozrem. Same upokojene nemške natakarike, ki se
gredo na starost v zanje poceni deželi gospodo. Pre-
pričana sem, da sem edina Slovenka in še jaz nisem
hotelska gostja, ampak sem tu, ker ima moj znanec
znanca, ki ima znanca na recepciji in ta se vsako
jutro, ko grem mimo, dela, da me ne vidi. Vem, da ne
bi smela biti tukaj, pa sem. To dejstvo me ne skrbi.
Koliko ljudi v naši ljubi deželi bi ne bilo smelo biti
tam, kjer so, pa še škodo delajo. Lepi se počasi spusti
po stopnicah in stopi k prvemu ležalniku. Namažem
se, ležem in zopet občudujem morje. S končkom
očesa vidim, da je Lepi že pri drugem ležalniku.
Potem se ne zmenim več zanj, odprem večerajšnje
Delo, da vidim, kaj se med tem dogaja doma. Naen-
krat se na časopisu zariše senca. Ozrem se! Lepi stoji
nad menoj in me opazuje. Potem me v lepi slovenš-
čini odgovori: »Gospa, kakšno znamko avtomobila
imate?« Pomislim na svoje otroke in mu odgovorim:
»Tri mercedese, garažirane v Ljubljani.« Z zani-
majem se mu zazrem v obraz, saj sedaj vem, s kom
imam opraviti. Galeb. O teh tihih sem že brala, samo
takole iz kljuna v kljun se še z nobenim nisem sre-
čala. Zavrtalo je vprašanje: Kako to, da zna po naše?

Vem,
da
ne
bi
smela
biti
tukaj,
pa
sem.

Utopija

Nova predvolilna kampanja se je začela z velikim
pompom in prav vse stranke, zastopane v parla-
mentu, in tudi tiste, ki so kot gobe po dežju zrasle
pred volitvami, so na veliko »zapravljale« denar za
medijsko promocijo svojih programov in preizkuš-
nih kandidatov. Na površje so na srečo prihajali tudi
novi obrazi. Seveda je bilo kot pri vseh predvolilnih
kampanjah tudi tokrat veliko neuresničljivih obljub
– a kaj bi tisto, saj ljudje na srečo marsikaj zelo zelo
hitro pozabijo. Vsi po vrsti obljubljajo cvetočo
Evropo, spremenjeno delavsko zakonodajo, večji kos
kruha (upajmo, da vsaj pri malici)... Pozicija in
opozicija sta imeli zopet skoraj do vejice enake pro-
grame, a ker je denar sveta vladar, je pozicija trdno
»pokrivala« najodmevnejše medije. Opozicija je na
vse načine metala polena pod noge, vendar večjega
učinka ni bilo čutiti. Pozicija je že potihem slavila
veliko zmago.

Manjša skupina delavcev iz gospodarstva, ki je že
dalj časa neuspešno opozarjala na v nebo vpijoče
krivice, ki se druga za drugo valijo na gospodarstvo,
se je odločila, da bo temu kaotičnemu stanju napra-
vila konec. Bili so aktivni v sindikatu, a njihov glas
ni nikoli segel do parlamenta. Zato je ta skupina
delavcev takoj po registraciji stranke »Delavcev
v gospodarstvu« skromno in na realnih ocenah začela
udarno predvolilno kampanjo. Imeli so najširšo vo-
lilno bazo od vseh strank – delavce je bilo samo
potrebno pravilno spodbuditi in jim predočiti dejan-
sko stanje. Njihov program je temeljil na nekaj bi-
stvenih točkah:

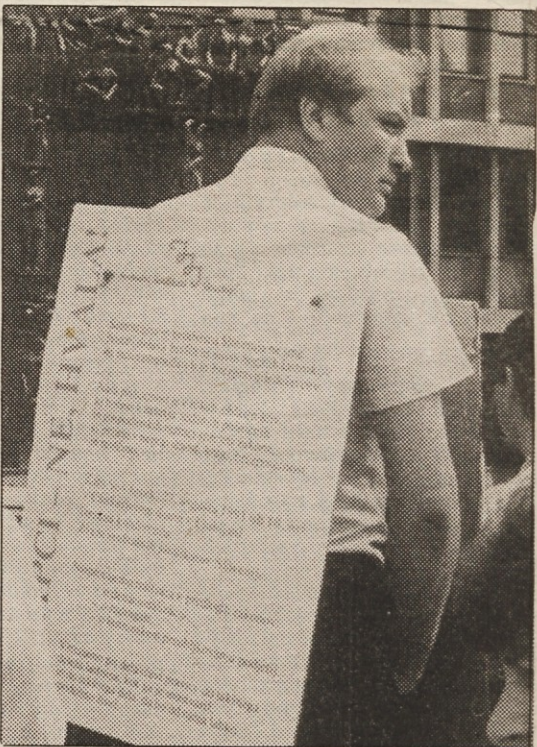
– na osnovi minulega dela je potrebno oceniti po-
samezni prispevek delavca in na podlagi ocen razde-
liti tovarne in podjetja tistim, ki so se leta in leta
odpovedovali delu dohodka in ga namenjali za poso-
dobitev tovarn in podjetij;

– delavci v gospodarstvu edini ustvarjamo doho-
dek, zato moramo imeti tudi glavno besedo, kako se
bo ta ustvarjeni dohodek delil;

– zahtevamo, da večina dohodka ostane v podjet-
jih in tovarnah, in to ne za plače, temveč za nova
delovna sredstva, razvojne projekte, funkcionalno
izobraževanje...;

– mi bomo določili odstotek odvedenih sredstev za
splošno in skupno porabo in hkrati bomo zahtevali
tudi zmanjšanje administracije (če pridno odpuš-
čamo v tovarnah in podjetjih, bomo morali na našo
žalost tudi v dejavnostih, ki od našega dohodka ži-
vijo celo bolje kot mi);

– zahtevamo bomo tudi strog nastop proti vsem
monopolistom, ki močno zajedajo v naš dohodek in

Predsednik vlade bo delavec.

vidno slabšajo socialni položaj delavcev v gospodar-
stvu (banke, elektrogospodarstvo, PTT...):

– zahtevamo strogo spoštovanje določil pogodb
o zaposlovanju...

Delavci, ki so bili v preteklosti že tolikokrat žejni
prepeljani čez vodo z obljubami o razbremenitvi go-
spodarstva (rezultat je bil ponavadi obremenitev go-
spodarstva, saj je oblast lahko vzela samo tam, kjer
je še kaj bilo). Tudi tisočim besedam o izvozu in
tržnem gospodarstvu, ki nas pelje v cvetočo Evropo,
ni nihče verjel, saj so o tem govorili v glavnem ljudje,
ki so poznali tuji trg samo iz KGM v sosednji Av-
striji. Aktivisti nove stranke so hodili po tovarnah in
delavnicah in delili skromne letake, obiskali projek-
tivne biroje in vse bolj se je o njih širil glas, da so
pravi borci za pravice delavcev iz gospodarstva. Vo-
litve so se bližale in končno tudi prišle. Pozicija je že
potihem slavila, saj nikakor ni hotela verjeti, da bi
jih delavci pustili na cedilu. Rezultati so bili pravi
šok za vse stranke, še največji pa za stranko »Delav-
cev v gospodarstvu«, ki je pobrala kar 35 odstotkov
vseh poslanskih mest. Končno se bo v parlamentu
slišal tudi glas večine delavcev, pa še predsednik
vlade bo delavec.

Prav v trenutku, ko sem mislil, kako bomo zmago
zalili, sem zaslišal predirni in zopni zvonec budilke
in zaspani glas žene: »Stari, ustan, če ne boš cug
zamudul!« In ko je odhajala iz spalnice, je še dodala:
»Pa da mi ne prideš s protestnega zbora sindikata
SSS o lastninjenju pijan, saj veš, da imamo do pet-
najstega denarja samo še za kruh!«

Ta Svetli

Humoreska

Zagrebski
sejemski
magnet

Na ljubljanski železniški postaji je manj vrveža kot ponavadi. Pravzaprav je to normalno, saj je zdaj za Slovence konec sveta na vzhodu že nekaj kilometrov od Zagreba. In vendar smo včeraj videli kar precej potnikov Slovencev, ki so vstopali v vlak za Zagreb.

– Kam potujete? smo povprašali.

»V Zagreb.«

– Pa se nič ne bojite, saj je tam že skoraj vojna?

»Mi gremo na velesejem.«

– Toda letošnji zagrebski velesejem je dodobra okrnjen.

Kaj pa mislite, da boste videli tam?

»Že res, da ni tujcev, pa tudi domačih proizvajalcev, ki bi razstavljali, je manj kot prejšnja leta, zato pa bo na velesejmu letos polno novosti in to takšnih, ki nas prav posebej zanimajo...«

In kakšne so te novosti?

»No, predvsem bo razstavljeno najmodernejšo orožje, kalašnikovci, pa izraelski uziji, pa različne bazuke, armbrusti, da o minometih in topovih sploh ne govorimo.«

– Ampak vse to orožje lahko vidite v kakšni vojaški reviji...

»Vidimo ga že lahko, ampak kupiti ga pa ne moreš. V Zagrebu na velesejmu pa bo menda naprodaj.«

– Zakaj pa potem ne greste v Subotico, tam je največji boljši trg daleč naokrog in slišali smo, da se da tam kupiti vse mogoče, tudi orožje, in to po zelo zmernih cenah, celo zelo podcenjeno.

»Ampak kako pa naj pridem do Subotice? Vmes divja vojna. Tja bi šel poln denarja in če bi prišel skozi, bi se vračal z orožjem. Preklete malo možnosti bi imel, da bi oborožen živ prišel skozi. Čez Madžarsko pa si tudi ne upam švercat orožja.

Sicer pa bodo letos na zagrebskem velesejmu razstavili tudi razbite tanke, blinde in podobno, predmete, ki so jih Hrvati zaplenili jugoslovanski ljudski armadi.«

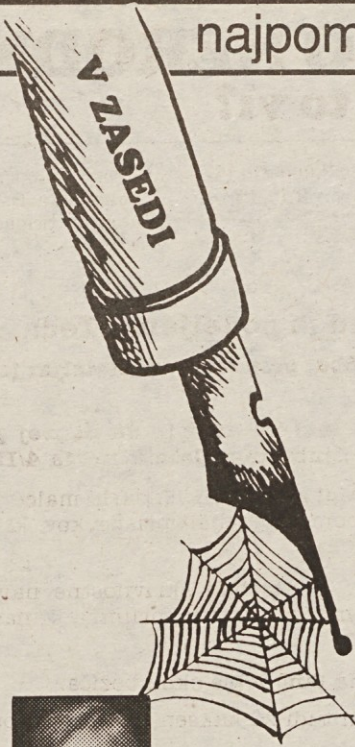
– Ampak vse to si lahko bolje ogledate po televiziji. Hrvati zdaj kažejo te trofeje skoraj štiriindvajset ur na dan...

»Že res, ampak slišali smo, da bo pojasnila o teh razbitinah dajal sam general Aksentijević, ki so ga ujeli pred dnevi.«

– Pa vi to verjamete?

»Zakaj pa ne!? Aksentijević je bil že vse mogoče. Bil je vojak, častnik, kontraobveščevalec, poslanec, general in res ne vem, zakaj ne bi bil tudi vodnik po velesejmu. Bo vsaj delal kaj koristnega.«

Bogo Sajovic

Milan spet
pozen

Milan Kučan, predsednik predsedstva R Slovenije je na otvoritvi celjskega obrtnega sejma ostro udaril po Demosovih jastrebi, ki so nam s predloženo lastninsko zakonodajo skušali podtakniti kukavičje jajce. Žal je to Milan storil po svoji stari navadi šele, ko je opozicija skupaj s svobodnimi sindikati ter strokovno in demokratsko javnostjo že prisilila predlagatelje, da so ta zakonski zmakez umaknili. Pa vendarle: bolje pozno kot nikoli!

Orlova širi
gnezdo

Alenka Orel, tajnica nekega sindikata, se je skupščini pritožila

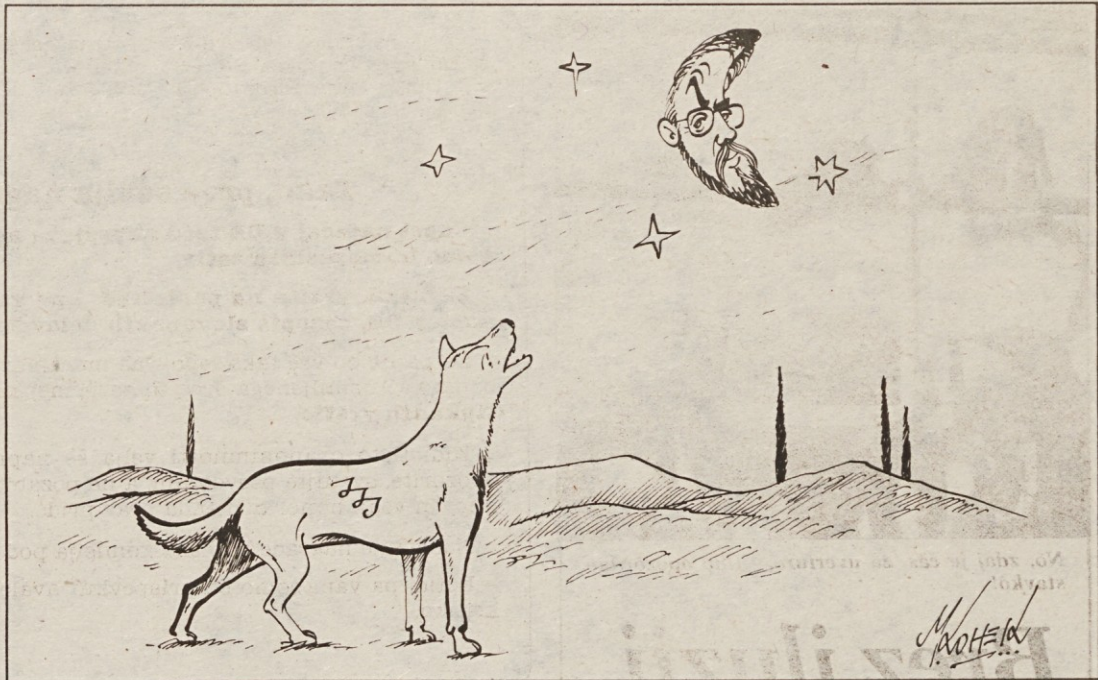

Horoskop

Grizoci organizatorji

V tem tednu se dokončno izteče nebesno znamenje device in se začenja nebesno znamenje škorpiona. Škorpion pa je živalica, ki zna vsekakor grdo ugrizniti in to velja tudi za ljudi, ki so rojeni v tem znaku.

Eden takih je bil tudi rimski cesar Oktavian, imenovan tudi Avgust (rojen 23. septembra 63. pred našim štetjem). Ni znal le dobro ugrizniti, čeprav je med drugim obgrizel morilce svojega krušnega očeta Julija Cezarja, bil je tudi dober organizator, še ena lastnost škorpionov, saj je poenostavil upravo in jo organiziral tako dobro, da je tudi njegovi nasledniki, čeprav jih je bilo precej nesposobnih, niso uspeli uničiti in so jo uspeli vzdrževati tudi z relativno majhnimi stroški, ker je precej cesarjev odprtil rok za denar pri zabavi in manj

čez osnutek zakona o reprezentativnosti sidnikov. Tako je poskušala skozi stranska vrata doseči tisto, kar ji ni uspelo na terenu, kjer bi bil njen neposredni šef France Tomšič kmalu na križ pribit. Tipično po zgledu Demosa. Po volitvah si bo prisiljena nabaviti reprezentativno trobljo.

Halb se ne
boji

Janko Halb, kmečki poslanec, je Mileta Šetince povzdignil v skupščino v senci. Zraven je razkrinkal tudi svobodne sindikate, ki da so mu v senci grozili z izgubo njihovega zaupanja. Ko se je vračal v rodno Prekmurje, pa je tudi sam raje ostal v senci občestne gostilne. Toda, glej prese-

nečenje, tam se je ustrašil lastne sence. Sicer se je Janko v skupščini vnovič trkal po prsih, da se nikogar ne boji.

Toplak
ima smisel
za humor

Dr. Ludvik Toplak, šef družbenopolitičnega zbora in (naj)človek se je pritožil čez Neodvisni Dnevnik, ki da mu je članek o »miru, pravičnosti in ljubezni« naročil v predbožičnem času, objavil pa v predpustnem. Ludvik je s tem dokazal, da je komunizem »samo oblika organiziranega hudodelstva«. Poslanec je spravil v grobnico smeh.

Toplak je humorist, čeprav se tega še ne zaveda.

Kuli

Šef prevzema
odgovornost

Poklical nas je šef delavskega lobija in sporočil, da prevzema nase skupščinski škandal s pismi, ki naj bi jih ugledni demosoenci pisali neuglednim rdečim profesorjem. Šefu ne gre v glavo, zakaj se je okoli tega dvignil tolikšni prah, saj je v pismih napisal le tisto, kar idejno ozaveščen Demos resnično misli. Misli tudi, da je obdelava »materiala« s strani kriminalistične službe čisto udarjanje po kozlovi senci, kar je povsem v skladu s kameno dobo slovenske demokracije. Prihodnji tedni načrtuje nove akcije.

za državo. Vendar pa se je Oktavianova uprava uspela zadržati skozi stoletja, v Vatikanu vse do danes.

Človek Oktavianovih kvalitiet pa bi prav prišel tudi nam v Sloveniji, ker bi znal ugrizniti kakšno tečubo, domačo, bratsko ali tujo.

Prav tako pa bi nam prišel prav, če bi uspel vzpostaviti učinkovito upravo, ki bi z zmanjšanim številom uradnikov in ob zmanjšanih stroških še naprej živela. Le eno bi mu morali preprečiti, namreč da njegov končni cilj ne bi bila dedna monarhija; škorpioni namreč vedno težijo k ciljem in imajo zelo razvit smisel za njihovo doseg.

Sicer pa bi se tak Oktavian moral znati tudi pošaliti in imeti dosti smisla za humor, tudi če ga kdo zabije nazaj. Nekoč je Oktavian videl kmeta, ki mu je bil zelo podoben. V šoli ga je povprašal, ali je bila njegova mati kdaj v Rimu.

»O, ne,« se je odrezal kmet. »Pač pa je tja večkrat zahajal moj oče.«

V tem tednu so bili rojeni še ameriška pisateljica Upton Sinclair in William Faulkner ter skladatelj George Gershwin, angleški pisatelj Herbert George Wells in fizik Michael Faraday, francoski vojskovodja Gustave Gamelin, nemški vojskovodja Albrecht Wenzel von Wallenstein in filozof Martin Heidegger ter ruski skladatelj Dmitrij Šostakovič.

Deni

Nagradna križanka št. 38

Ko boste križanko rešili do konca, črke z oštevilčenih polj napišite po vrsti od 1 do 17. Tako boste dobili geslo, ki nam ga pošljite do 24. septembra 1991 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479, na dopisnici ali v pismu s pripisom na ovojnici: Nagradna križanka št. 38.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----

Nagrade so: 1.000, 700 in 500 dinarjev.

Pravilno geslo križanke št. 36 je: Beseda ni konj.

Izzrebani reševalci nagradne križanke št. 36.

1. Elvira Žvan, Titova 102, 64270 Jesenice,
2. Janko Gošte, Izlake 23, 61411 Izlake,
3. Jani Dežman, Ribno – V Dobje 9, 64260 Bled

Nagrade bomo poslali po pošti.

OSVEŽILNA PIJAČA TEMNORJAVE BARVE (DVE BESEDI)	MOŠKI Z REDKO BARVO LAS	ITALIJAN. SKLADA- TELJ 16. STOLETJA	NAJVEČJI GRŠKI OTOK	OSEBNI ZAI MEK	REPUBLIKA V PREDNJI AZIJI	DELAVEC V TEKSTILNI TOVARNI	TVORBA V PANJU (KRAJŠA OBLIKA)	LETOVIŠČE NA SKRAJ- NEM JUGU ISTRE	VRSTA PIVA	KRONIKA, LETOPIŠ	POVODEC (EDNIN- SKA OBLIKA)
OKUS NEZRE- LEGA SADJA				9			PREPROSTO PLOVILO IZ ZBITIH HLODOV		2		14
DOBER DELAVEC V BRIGADI	13						PRIZORIŠČE V CIRKUSU ZVONKA FELC				
POSREDNİK VELEK- TROTEH- NIKI		16		DOLŽINA VRVI MED DVEMA PLEZALCEMA				11			
STAR IZRAZ ZA KRTAČO	1			RUSKI HUMORIST. PISATELJ STELJA			FRANC. UM. ZGODOVINAR REKA V ANGLIJI		8		
OBŽALO- VANJE						5	PRSTANI, VERIŽICE MESTO V INDIJI				
NIZEK ŽENSKI GLAS			MESTO V Z. NEMČIJI NEMŠKI FILOZOF						COLA, PALEC	VELIKA LUKA V ZAHODNI NEMČIJI	BEOGRAJ- SKA POP SKUPINA
HRVAŠKI SLIKAR (VJEKO- SLAV)	17				IME GRAFIKA JUSTINA	GR-RIMSKI STARI VEK DUŠA UMRLEGA				6	
POMOČNIK PRI OPERACIJI							SARAJEVSKA TOVARNA KOLES OTON ČARE				
MAJHNA PRIPRAVA ZA ZRAČENJE	10						3		7		12
SRBSKO M. IME			VLAČUGA, ŽENSKA, KI LOVI MOŠKE	15	4				LANTAN		

DE časopis
slovenskih
delavcev

● Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942.

● DE – časopis slovenskih delavcev, je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije

● Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479

● Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956

● Namestnik glavnega urednika: Franček Kavčič, telefon 311-956, 313-942

● Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942

● Casopis urejajo: Andrej Agnić (sindikalni zaupnik, fotografija), Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančeskin (življenjska razpota), Ivo Kuljaj (ravbarkomanda, najpomembnejša in zadnja stran), Damjan Križnik (sedem dni v sindikatih), Robert Peklaj (novinar), Boris Rugelj (na tržnem prepihu, pocenimo življenje), Sonja Seljak (lektorica), Andrej Ulaga (razgibajmo življenje), Igor Žitnik (razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956

● Naročnina: 321-255

● Posamezna številka DE stane 27 dinarjev

● Žiro račun: 50101-603-46834

● Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 2, Ljubljana

● Casopisni svet: Metka Roksandič, Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan in Miha Ravnik

Rastejo blatni doli!

Jesen spravi v šolske klopi okoli 300.000 mladih. Letos so prebarvali le začetke in konce zeber, denar za sredino je pobrala vojna skupaj z zdaj sivo pobarvanimi jezdec. Značilno je, da na celi šolski fronti nimamo javno izdelane in sprejete strategije, razen da normativno šolstvo utesnjujemo, kot narekujejo razpoložljiva sredstva. Ta sredstva pa je po nekaterih informacijah za vse družbene dejavnosti oblikovala in določila znamenita vojna koordinacija pri pripravi »vojaškega proračuna«. Znotraj tako utišane šolskega učenci in učitelji gledajo svojo korist, in pravega sodelovanja, ki naj bi šolstvu vrnilo izjemno duhovno potenco in zadržnost v jutri, ni. Še pri štrajkih medsebojno niso solidarni in se pustijo na cedilu.

To jesen je ena od strank leve ugotovila, da nima lastne izobraževalne strategije in da bi jo bilo

dobro imeti, še posebej, če želi spremeniti svojo starostno strukturo in se odpreti mladim. To ob normalnem političnem delu niti ne bi bilo posebej težko, saj je šolstvo postalo etatizirano in centralizirano kot v najbolj siromašnih in trdih povojnih letih; da je to model, pa kaže tudi vse širše hotenje šolo ideologizirati in vanjo vrniti verouk.

V tistih trdih po-vojnih letih je ta simbioza obstajala. V takšnih razmerah šola dobiva izjemno socialno selekcijsko funkcijo, ko manj premožni sloji ob pogledu na svoje materialne možnosti svoje otroke žalostno šolsko hitreje usmerjajo, kot je to delalo usmerjeno izobraževanje. In stroka pri tem odseva zbežnost razmer, ministrstvo gasi in ustno največkrat kontroveržno razlaga položaj in hotenja. Vse novo znova nastaja na nbs na vrat, brez ustreznih predhodnih praktičnih preizkusov. Demokracija se je že pred meseci izselila iz šolskih poslopij, pa tudi parlament se mora zadovoljiti zgolj z obrobniimi vprašanji; in celo predsednik njegove pristojne komisije obrobno ni mogel izpeljati svojega odstopa, ki ga je pompozno napovedoval.

Šola pa potrebuje predvsem sožitje mnogih interesov in največjo humanost pri delu z otroki za skok v novo tisoletje. Ti otroci morajo imeti drugačne vizije od nezaposlenosti in tujine, ki jim obeta delo in prihodnost namesto vaze zadržte domovine. Ta jim

Lastninski zakoni, ki tokrat burijo javnost, so zgolj nadaljevanje tistega, kar je zakon o zavodih že prinesel, ko je podžvalil vse referendumsko izglasovane objekte samoprispevkov in vpeljal v druž-

bene dejavnosti principe politične subordinacije. Znova smo dežela Martinov Kačurjev in za našimi bregovi rastejo novi Blatni doli.

Milan Bratec

Priročnik za sindikalne zaupnike, strokovne službe podjetij in posameznike

- (1) Več avtorjev: **KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI**
Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo
Cena 170,00 dinarjev.
- (2) Gregor Miklič: **NOVA DELOVNA ZAKONODAJA**
Prečiščena besedila Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem
Cena 175,00 dinarjev.
- (3) Janez Kopač: **DAVKI PO NOvem**
Nove neposredne dajatve in socialni prispevki in nove posredne dajatve ter sprejete novosti in predlogi za spremembo decembrskega davčnega paketa
- (4) Več avtorjev: **MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU**
Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Obveznosti in odgovornosti delavcev – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – Varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb sindikalne pravne pomoči
Cena 145,00 dinarjev.
- (5) Gojko Stanič: **OBLAST IN LASTNINA**
Avtor nasprotuje državni veletatvini družbenega kapitala in birokratskemu neofeudizmu.
Cilji privatizacije so v okrepitvi podjetništva civilne družbe in obrambi slovenskih nacionalnih interesov, zato naj se začetni družbeni kapital prizna ustanoviteljem in bivšim lastnikom, povečani kapital pa sedanjim in bivšim delavcem oziroma upokojencem posameznega podjetja.
Cena 490,00 dinarjev.

Knjige lahko naročite na naslov: ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, tudi po telefonu številki 321-255, 110-033. Telefonska naročila pošiljamo po povzetju.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)

- _____ izvod(ov) knjige (1) KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO
_____ izvod(ov) knjige (2) NOVA DELOVNA ZAKONODAJA
_____ izvod(ov) knjige (3) DAVKI PO NOvem
_____ izvod(ov) knjige (4) MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU
_____ izvod(ov) knjige (5) OBLAST IN LASTNINA

Naročeno pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Ime in priimek podpisnika: _____

1. Naročeno bomo plačali v 15 dneh po prejemu knjig.
2. Naročeno mi (nam) pošljite po povzetju.

Individualnim upcem in knjige naročene po telefonu, pošiljamo po povzetju.

Zig

Podpis naročnika

v svoji samostojnosti ponuja kranjsko marelo, narodno nošo in zvrhano dozo patriotizma, da ga nosiš s seboj, ko greš s trebukom za kruhom.

Ti otroci morajo imeti drugačno vizijo

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Na Adama enakonočje

Jesen je konec prejšnjega tedna pokazala zobe. Naše napovedi o bolj ali manj suhem vikendu je odplaval dež. Količinsko ga sicer ni bilo dosti, če upoštevamo, da so bile od četrta vsak dan padavine. Le kjer so bile nevihte, je bilo padavin nekaj več. Prednjači pa Nova Gorica, kjer je v noči s četrta na petek padlo 103mm padavin. To pa je že kar mesečna količina. Vreme v petek in soboto je marsikoga spominjalo na november. Sivi, nizki oblaki so se vleki nad nami. Nekoliko prijaznejše je bilo na Primorskem, kjer se je občasno pokazalo tudi sonce. V ponedeljek se je potem zjasnilo.

Pred nami je spet nekaj pomembnih vremenskih dni, ki smo jih v prejšnjem tednu že kar pogrešali. »Ako na Mateja (21. 9.) sonce sije, kmalu lep jesen zasije.« Kakšno vreme si torej želite v soboto? Če bo preveč dežja, bodo grozdne jagode začele pokati in gniti. Če pa ne bo dežja, tudi gob verjetno ne bo. »Ako je na Mavricija (22. 9.) jasno nebo, vetrovi pozimi hudo brijo.« S tem pa je tudi konec, Adam (23.), Nada (24.), Uroš (25.) in še nekateri drugi do nedelje 29. septembra se ljudski modrosti niso zdeli dovolj pomembni za vreme. No, na Adama, torej 23. septembra, bo ob 14. uri in 48 minut nastopila še astronomska jesen. Noč bo enako dolga kot dan. Izkoristite torej še petek in soboto, potem se namreč začnejo dolgi zimski večeri!

Konec tega tedna bo prav primeren za izlete. Le v petek popoldne se bodo ponekod pojavile krajevne plohe ali nevihte, v soboto in nedeljo pa bo prevladovalo sončno in toplo poznopoletno oziroma zgodnjejesensko vreme. Zjutraj bo po kotlinah megla, ki pa se bo dopoldne kar kmalu razkrojila. Na manjše poslabšanje kaže v prvih dneh prihodnjega tedna, vendar občutnejše ohlaiditve še ne bo.